

Buildwise

©shutterstock

**Technische Comités
Werkprogramma's**

2026

TC Werkprogramma's

2026

<i>Dichtingswerken</i>	3
<i>Dakbedekkingen</i>	9
<i>Glaswerken</i>	15
<i>Schrijnwerken</i>	20
<i>Ruwbouw en Algemene Aanneming</i>	27
<i>Sanitaire en Industriële Loodgieterij, Gasinstallaties</i>	35
<i>Verwarming en Klimaatregeling</i>	41
<i>Pleister- en Gevelwerken</i>	50
<i>Schilderwerk, Soepele Muur- en Vloerbekledingen</i>	58
<i>Harde Muur- en Vloerbekledingen</i>	63
<i>Steen en Marmer</i>	68
<i>Smart & Sustainable Constructions</i>	73
<i>Digital Construction</i>	80
<i>Bouw fysica, Comfort en Veiligheid</i>	90

Buildwise

TC Werkprogramma

2026

Dichtingswerken

Studies en onderzoek voor de productie van kennis

Bekijk Buildwise projecten showroom - [Alle Buildwise projecten](#)

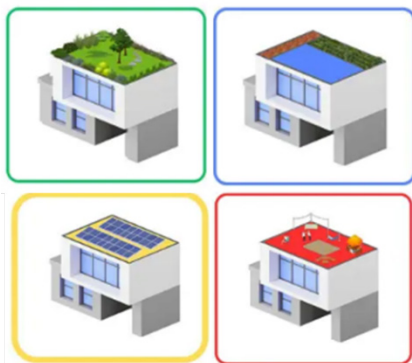
Het werkprogramma 2026 van het Technisch Comité Dichtingswerken is gebaseerd op 1 hoofdthema, het **klimaatdak**. Het werkprogramma omvat 5 thema's : **1/ (multi)functionele daken** (groen, retentie, gebruiks- en parkeerdaken, ...), **2/ circulariteit** van platte daken, **3/ het technisch correcte platte dak** (goede praktijk, TV 280, pathologie), **4/ platte daken 4.0, AI, data en innovatie**, en **5/ rentabiliteit, organisatie en samenwerking**.

Het project '**Klimaatdak**' ging in 2025 van start met de creatie van een speciale themapagina die regelmatig wordt bijgewerkt met de verworven kennis. De werken die hier worden uitgevoerd, zullen worden gebruikt voor de thema's en outputs hieronder. Een communicatiecampagne voor het grote publiek over klimaatdaken is gepland voor de eerste helft van 2026. Op de langere termijn zal de overgang naar klimaatdaken waarschijnlijk herzieningen van de verschillende TV's en andere documenten met betrekking tot platte daken met zich meebrengen.

Het werkplan van TC Dichtingswerken staat centraal in de ambities van **Build Forward 2030**. Het ecosysteem dat door het 'klimaatdak' wordt gecreëerd, ligt volledig in de lijn van de logica van de **samenwerking** en het werk aan dit onderwerp wordt voortgezet met verschillende spelers, waaronder aannemers in dichtingswerken, maar ook vele andere spelers (fabrikanten, bouwheren, algemene aannemers, enz.). Dit werk omvat het opstellen van een referentiedocument over retentiedaken en de lopende herziening van de TV over groendaken, als bijdrage aan de huidige maatschappelijke uitdagingen. Het TC besteedt bijzondere aandacht aan **innovatie**: de resultaten van de workshop 'Innovaties ten dienste van onze daken' die in 2025 werd gehouden in samenwerking met TC Dakbedekkingen zullen helpen om nuttige innovaties voor de sector aan te leveren en zullen andere spelers inspireren om te innoveren. Bovendien is dit de eerste editie van een initiatief dat herhaald zal worden voor andere beroepen. Tot slot werd **waardecreatie** opgenomen in het werk van TC Dichtingswerken voor 2026, met de toevoeging van een nieuw thema: rentabiliteit, organisatie en samenwerking. Hiertoe behoort de applicatie 'Roof Interface', die in 2026 wordt gelanceerd en dat aannemers zal helpen om gegevens winstgevender te gebruiken.

1. (Multi)functionele daken

Een klimaatdak maakt de ruimte die het biedt rendabel door een extra functie te vervullen: begroeiing (met de bijbehorende voordelen, waaronder een bijdrage aan de biodiversiteit) (groen), gebruik voor recreatieve, sociale of parkeerdoeleinden (rood), energieproductie met behulp van zonnepanelen of andere (geel), regenwaterretentie/opslag (blauw). Idealiter worden deze functies gecombineerd. De herziening van TV 229 'Groendaken' gaat door in 2026. Het eind 2025 gepubliceerde TV 299 'Parkeerdaken' (toegangshellingen, onderhoud, accessoires, enz.) wordt in 2026 gevaloriseerd. Het in 2025 gestarte werk aan richtlijnen voor retentiedaken wordt voortgezet, gezien de groeiende vraag op dit gebied.

Behoeften van de sector en verwachte impact

- Beste praktijken voor het correct ontwerpen en aanleggen van groendaken, bijgewerkt met de nieuwste kennis en ervaring (opbouwen, voordelen, enz.); onderhoud van contacten en kennis.
- Aanvullende richtlijnen ter aanvulling van TV 253: TV 299 (gepubliceerd eind 2025) bekend bij en toegepast door de sector.
- Richtlijnen om in te spelen op de marktvraag/architecten/bouwers/gemeenten voor betrouwbare retentiedaken
- Betere kennis van wat nodig is om een weloverwogen keuze te maken bij de keuze voor een multifunctioneel dak.

Deliverables en timing

Type	Details	Timing
TV	Herziene TV 229 'groendaken'	2027
Artikel	Matrix om multifunctionele daken te helpen kiezen	2026
Artikel	Artikel: Effect van vegetatie en/of lichtkleurige membranen op PV-panelen	2026
Details	Details van aansluitingen tussen verschillende types multifunctionele daken	2026
Com	Massacommunicatiecampagne over het onderwerp klimaatdaken, waarbij de zichtbaarheid van documenten, video's, details, tools, enz. over dit onderwerp wordt vergroot	2026
Cursussen	Cursussen en presentaties over het onderwerp groendaken, verrijkt met nieuwe gegevens ('Plat dak specialist' training, etc.)	2026 - ...
Artikel	Opbouwen en aandachtspunten voor rode daken (terrassen)	2027
IP/NIT/...	Document over retentiedaken (formaat nog te bepalen)	>2027

2. Circulariteit en platte daken

Het klimaatdak is circulair, wat in het bijzonder duurzame en betrouwbare materialen impliceert met een zo laag mogelijke milieu-impact en met omkeerbare verbindingen (met het oog op recyclage of hergebruik van materialen), evenals voldoende onderhoud. Voor circulaire daken moeten dus betrouwbare, demonteerbare oplossingen worden gevonden die compatibel zijn met de regels van het vak, om de CO₂-uitstoot te verminderen. De milieu-impact van klimaatdaken wordt bestudeerd. Er lopen verschillende onderzoeksprojecten over hergebruik en recyclage, die na 2026 resultaten zullen opleveren. De interactie met het Technisch Comité Smart & Sustainable Construction zal worden voortgezet.

Behoeften van de sector en verwachte impact

- Zich bewust zijn van mogelijke demontabele/circulaire oplossingen en de extra veiligheidsmaatregelen die nodig zijn om ze met succes te kunnen toepassen
- Kennis van de restprestaties en garanties van hergebruikte of gerecyclede materialen, zodat deze met vertrouwen routinematig kunnen worden geïnstalleerd
- Een beter begrip van de milieu-impact van daken, in het bijzonder multifunctionele daken, zodat hiermee rekening kan worden gehouden bij het maken van keuzes.

Deliverables en timing

Type	Details	Timing
Artikel	Milieu-impact van klimaatdakopbouwen	2026
Gids	Experimenten met hergebruik bij platte daken	>2026
Innovation Paper	Circulaire en aanpasbare oplossingen in gebouwen, inclusief platte daken (onder auspiciën van het Technisch Comité 'Smart & Sustainable Construction')	>2027

3. Technisch correct plat dak: goede praktijken, TV 280, pathologie

Om duurzaam te zijn, moet een klimaatdak vooral technisch correct zijn. Het in 2022 gepubliceerde TV 280, dat goede praktijken beschrijft, blijft belangstelling trekken, net als de bouwdetails, waaronder die voor platte daken. We zullen deze TV 280 en de database met bouwdetails blijven promoten om hun impact te maximaliseren en te zorgen voor betere praktijken en een vermindering van pathologieën. De 'gebruikelijke' activiteiten van begeleiding, technisch advies, cursussen

en de normen-antenne 'Water en daken' zullen worden voortgezet.

Behoeften van de sector en verwachte impact

- Betere kennis en begrip, en toepassing van goede praktijken en correcte bouwdetails door de sector in het algemeen
- Uitleg, preventieve maatregelen en remedies voor de meest voorkomende pathologieën, zodat ze bekend zijn en vermeden worden.

Deliverables en timing

Type	Detail	Timing
Com	Communicatiecampagne over het windeffect op platte daken, met aandacht voor publicaties, video's, hulpmiddelen, enz. over dit onderwerp (themapagina)	2026
Maquette	Illustratie van een dakdetail, als aanvulling op bestaande maquettes, voor gebruik tijdens de Buildwise Connection Tour en Embuild's Belgian Roofday	2026
FAQ's	Nieuwe FAQ's en pathologie-fiches op de website	2026
Cursussen	Regelmatige en on-demand cursussen, opleidingen, webinars, etc. voor aannemers en beroepsfederaties	2026

4. Platte daken 4.0, AI, data en innovatie

Nieuwe technologieën doen hun intrede en kunnen bijdragen aan het succes van platte daken. Dit betekent dat aannemers moeten worden geïnformeerd en ondersteund, zodat ze digitaal kunnen gaan en de nieuwe technologieën en innovaties kunnen toepassen die hen kunnen helpen efficiënter te werken, hun bedrijf rendabeler te maken en fouten en pathologieën te beperken. Het gebruik van artificial intelligence en gegevensbeheer

Sectorbehoeften en verwachte impact

- Kennis en ondersteuning voor de toepassing van innovaties, nieuwe technologieën en AI om de efficiëntie, productiviteit en kwaliteit van bedrijven te verbeteren.
- De behoefte aan vereenvoudiging en centralisatie van technische en/of marktgegevens voor aannemers en bestekschrijvers.

Deliverables en timing

Type	Details	Timing
App	'Roof Interface': keuze van dakopbouwen rekening houdend met ATG-gegevens en andere referenties; bijdrage aan de 'AI Boost'-campagne	2026
Demo / maquette	Toevoeging van bedrijfsdemo's aan Buildwise democentra, ook gepromoot bij evenementen en trainingen	2026
Artikel	Artikel en/of innovatiefiche(s) n.a.v. workshop 2025 Innovatie en daken (plat en hellend, in samenwerking met TC Dakbedekkingen)	2026

5. Rentabiliteit, organisatie en samenwerking

Het doel van dit aanvullende werkgebied is om in te spelen op de behoefte aan inhoud, hulpmiddelen en technologieën waarmee bedrijven hun winstgevendheid kunnen vergroten. Er is echt behoefte aan een ecosysteem en samenwerking om de uitdagingen en ambities van de sector voor 2030 aan te gaan.

Behoeften van de sector en verwachte impact

- Inhoud, tools en technologieën om de winstgevendheid van bedrijven te helpen verbeteren, die door bedrijven worden overgenomen en hen in staat stellen hun winstgevendheid te verbeteren
- Ecosystemen en samenwerkingsverbanden om oplossingen overeen te komen en de sectorale uitdagingen van de toekomst aan te gaan.

Deliverables en timing

Type	Detail	Timing
Artikel	Economische berekening van het belang van een vochtmonitoringsysteem in het dakcomplex; kader voor het gebruik van deze systemen	2026
App	Roof Interface (zie hierboven)	2026

Andere punctuele acties

Deliverables en timing

Type	Detail	Timing
Inter-TC	Koppeling met andere Technische Comités 'Métier' en thematische Technische Comités voor inspiratie, synergieën, integratie van aspecten zoals kosten en winstgevendheid, digitaal, duurzaamheid, het creëren van ecosystemen, enz..	2026 - ...

Valorisatieplan naar de sector

Opleidingen en informatieavonden, database 'bouwdetails', webinars en korte didactische filmpjes, verspreiding van publicaties in partnermagazines (Embuild Connect BEVAD, Roof Belgium, Magazine pro, Bouwunie, etc.), verspreiding via Buildwise-Connect en op sociale netwerken, ontwikkeling van andere media, gerichte thematische communicatie-campagnes via verschillende kanalen en marketingtools (LinkedIn, Google, Facebook, Instagram, etc.),

Toekomstige thema's waaraan het TC werkt ter voorbereiding van concrete actie:

- **Vlamloze dakdetails** om het risico op brand te beperken (deze verplichting bestaat in andere landen), ontwikkeling van details met andere betrouwbare bevestigingsmethoden dan vlamlassen, enz.
- **Fotovoltaïsche modules**: betere kennis van deze producten en technieken, en van de laatste ontwikkelingen, om de sector te helpen deze in te voeren.
- **CLT-dakvloeren** waarvoor er nood aan richtlijnen is
- **Windactie bij geballaste daken**, die herbekeken moeten zijn

Werkgroepen actief in 2026

Type	Titel	Doel
Technisch Comité	Dichtingswerken	Sturen en opvolgen van BW-acties op het vlak van dichtingswerken en platte daken (onderzoek, publicaties, enz.)
Project steungroep	Klimaatdak	Opvolging van het project 'Klimaatdak': workshops, oriëntatie werkgebieden, deelname via pilootdaken, enz.
Werkgroep	Groendaken	Herziening van TV 229 'Groendaken
Werkgroep	Retentiedaken	Opstellen van een referentiedocument (formaat nog te bepalen) over 'blauwe' (retentie) daken.
Werkgroep	Klimaatdakdetails	Ontwikkeling van aansluitdetails tussen verschillende soorten multifunctionele daken

Buildwise

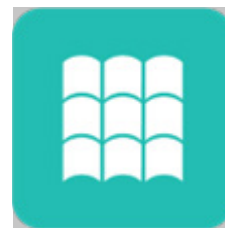

TC Werkprogramma

2026

Dakbedekkingen

Technisch Comité Dakbedekkingen

Studies en onderzoek voor kennisverwerving

Zie Showroom van Buildwise-projecten - [Alle Buildwise-projecten](#)

Het werkprogramma 2026 van het Technisch Comité **Dakbedekkingen** omvat 3 hoofdthema's: **duurzame en circulaire hellende daken, constructieve details en bijzonderheden van dakbedekkingen en hellende daken 4.0 en innovatie.**

Het werkplan van het Technisch Comité Dakbedekkingen staat centraal in de ambities van **Build Forward 2030**. Het ontwerpen en realiseren van hoogwaardige details, met name bij renovaties, sluit volledig aan bij de logica van **samenwerking** tussen de verschillende spelers in de bouwsector die bij deze problematiek betrokken zijn: met name dakdekkers, algemene aannemers, ... maar ook tal van andere spelers (zoals fabrikanten, opdrachtgevers, architecten, ...). Een van de lopende acties is de uitbreiding van de TV 294 met nieuwe details over Sarkingdaken.

Innovatie krijgt ook bijzondere aandacht binnen het TC: de resultaten van de workshop 'Innovaties ten dienste van daken', die in november 2025 in samenwerking met het TC Dichtingswerken werd gehouden, zullen bijdragen tot de invoering van nuttige innovaties voor de sector en andere actoren inspireren om te innoveren. Deze workshop was de eerste editie van een initiatief dat voor andere beroepen zal worden herhaald.

Ten slotte zal **waardecreatie** in 2026 een belangrijk aandachtspunt zijn voor het TC Dakbedekkingen, met een thema dat verband houdt met rentabiliteit. Er zijn twee artikels gepland: één over prijsaanbiedingen en veelvoorkomende fouten bij dakdekkers, en één over fotogrammetrie om prijsaanbiedingen te vergemakkelijken.

1 Duurzame, circulaire en rendabele hellende daken

Recyclage en circulariteit zijn een oplossing voor het tekort aan materialen en de stijgende prijzen, en vereisen kennis van de **resterende prestaties** van dakbedekkingsmaterialen (dakpannen, leien), isolatiematerialen en materialen voor draagstructuren (zoals hout). Bovendien kan de belasting van bepaalde materialen, zoals onderdaken, ook toenemen.

In 2026 zullen de projecten H-Reuse en Start2Reuse Insulation worden uitgevoerd met betrekking tot **hergebruik**, met name van isolatie- en dakbedekkingsmaterialen, en een ander project (CD)² werd in 2025 afgerond.

De klimaatverandering brengt ook extra belastingen met zich mee (neerslag, temperaturen, enz.), en de **begroeiing** van gebouwen kan bijdragen tot de klimaatbestendigheid, met name door tijdelijk regenwater op te slaan, ook al is het opslagpotentieel kleiner dan bij platte daken.

Er is ook behoefte aan het gebruik van materialen met een kleinere impact.

Behoeften van de sector en verwachte impact

- **Betere kennis en beheersing van de prestaties van materialen met een lage impact of hergebruik (dakbedekking, ondergrond, isolatie, ...)**
- **Betere kennis van de belasting van onderdaken (afhankelijk van de resterende prestaties van de dakbedekkingsmaterialen)**
- **Meer algemeen gebruik van hergebruikte materialen (dakbedekking, isolatie, timmerhout), meer vertrouwen**
- **Kennis en zelfs toepassing van oplossingen voor het begroeien van hellende daken.**

Te leveren resultaten en timing

Type	Details	Tijdschema
Artikel	Toegenomen belasting van onderdaken	>2026
TV	Groene daken (herziening van TV 229), inclusief een deel 'hellende daken'	2026
Artikel	Resterende prestaties van hergebruikte materialen	2026
Innovatiepaper	Circulaire en aanpasbare oplossingen voor gebouwen, inclusief hellende daken (onder auspiciën van het Technisch Comité Smart & Sustainable Construction)	>2027
Artikel	Prijsaanbieding en fotogrammetrie	2026
Artikel	Fouten die u moet vermijden bij het maken van een prijsopgave	2026

2 Constructieve details en bijzonderheden van dakbedekkingen

Bij de renovatie van gebouwen moet in de eerste plaats het dak worden geïsoleerd, met name met **behulp van de sarkingtechniek**, waarvan de constructiedetails soms complex zijn. Bij nieuwbouw gelden voor deze details ook tal van eisen (thermisch, luchtdichtheid, enz.). In 2025 werd een TV gepubliceerd over de details van sarkingdaken, die in 2026 zal worden aangevuld met aanvullende fiches.

De prestaties en duurzaamheid zijn afhankelijk van het **ontwerp** (samenstelling van het dak, aansluitingen, enz.) en de correcte **uitvoering** (naleving van de aanbevelingen, type plaatsing van de dampremmende laag, enz.) van het dak. De sarkingfiches benadrukken het verband tussen deze stappen. Ook de kwaliteit van **de materialen** zelf kan een impact hebben: denk bijvoorbeeld aan de alternatieven voor lood die soms worden gebruikt en die aanvullend onderzoek vereisen.

Het werk van de dakdekker is complex: Buildwise helpt hem met voorschriften, constructiedetails, stapsgewijze animaties en andere media. Er wordt bijzondere aandacht besteed aan **renovatiewerkzaamheden**.

Behoeften van de sector en verwachte impact

- **Beheersing van de aandachtspunten voor een goede uitvoering en duurzaamheid van dakbedekkingen (samenstelling, details en aansluitingen, invloed van wind en bevestiging, specifieke kenmerken bij renovatie, enz.**
- **Verstrekking van geconsolideerde details voor nieuwbouw en renovatie (database met details als referentie)**
- **Kennis van de behoefte aan verluchting van dakbedekkingsmaterialen.**

Te leveren resultaten en timing

Type	Details	Tijdschema
TV en detaildatabank	TV 294: Details van daken Sarking: aanvullende fiches	2026
TV	Details dakbedekking met dakpannen	>2026
Artikel	Invloed van de plaatsing van de dampremmende laag op de prestaties ervan	2026
Artikel	Bbehoeften aan verluchting van dakbedekkingsmaterialen	2027
TV	Onderzoek naar de noodzaak om TV 240 bij te werken	>2026

3 Hellende daken 4.0 en innovatie

Digitalisering en de invoering van nieuwe **technologieën**, **innovaties** en zelfs bouwmethodes (bijvoorbeeld renovatietrajecten) kunnen dakdekkers helpen om efficiënter te werken, hun activiteiten rendabeler te maken en fouten of gebreken te beperken. Ze zijn zich hier niet altijd van bewust en/of hebben geen tijd om zich hierin te verdiepen. Buildwise helpt hen om de stap te zetten via demonstratiecentra, individuele begeleiding of workshops waarin de innovaties van fabrikanten aan dakdekkers worden voorgesteld.

Behoeften van de sector en verwachte impact

- **Betere kennis van de mogelijkheden op het gebied van digitalisering, innovaties, nieuwe technologieën en bouwmethodes**
- **Ondersteuning van ondernemers met tools en documenten voor de keuze van technologieën**
- **Begeleiding van ondernemers bij de invoering van digitale en nieuwe technologieën**

Te leveren prestaties en timing

Type	Details	Timing
Ddetaildatabank	(zie ook thema 1) Toevoeging van nieuwe constructieve details aan de database; sommige worden aangevuld met 3D-animaties	2026
Demo/model	Toevoeging van maquettes in de Buildwise-democentra	2026
Workshop	Workshop Innovatie en daken (platte en hellende daken, in samenwerking met het Technisch Comité Dichtingswerken)	2025
Artikel	Prijsaanbieding en fotogrammetrie	2026

Andere eenmalige acties

Type	Details	Timing
Inter-TC	Verbinding met andere technische comités voor specifieke beroepen en thematische technische comités voor inspiratie, synergiën, integratie van aspecten zoals kosten en rentabiliteit, digitalisering, duurzaamheid, het creëren van ecosystemen, enz.	2026 - ...

Plan voor valorisatie naar de sector

Opleidingen en informatieavonden, databank met 'constructieve details', webinars en korte didactische video's, doorsturen van publicaties voor de tijdschriften van de partners (Embuild Connect, Roof Belgium, Bouwunie, ...), verspreiding in Buildwise-Connect en op sociale netwerken, ontwikkeling van andere media, gerichte thematische communicatiecampagnes met gebruik van verschillende marketingkanalen en -tools (LinkedIn, Google, Facebook, Instagram, ...), ...

Toekomstige thema's waar de TC zich over buigt met het oog op concrete acties:

Daktimmerwerk en draagstructuur voor **dakbedekkingen**: actualisering van kennis, hergebruik van hout, gebruik van andere materialen dan hout (bijvoorbeeld gerecycleerd plastic).

Leien: uitbreiding van de werkzaamheden met betrekking tot de details van dakbedekking met leien, of zelfs herziening van TV 195

Vervangingsmaterialen voor lood: verouderingstests om aanbevelingen te kunnen doen.

Actieve werkgroepen in 2026

Type	Titel	Doel
Technisch comité	Daken	Sturing en opvolging van BW-acties op het gebied van hellende daken en dakbedekking (onderzoek, publicaties, enz.).
Werkgroep	Details dakbedekking met dakpannen	Opstellen van een nieuwe Technische Voorlichting over de aansluitingsdetails van hellende daken (met uitzondering van sarkingdaken)

Buildwise

Buildwise

TC Werkprogramma

2026

Glaswerken

Studie en onderzoek voor kennisverwerving

Zie Project-showroom van Buildwise-projecten - [Alle projecten van Buildwise](#)

Het werkprogramma 2026 van het Technisch Comité **Glaswerken** bevat 2 hoofdthema's: de **Uitvoering van glaswerken** (Valorisatie van de voorgaande delen van de TV Bijzondere bouwwerken uit glas en redactie van het deel over glazen borstweringen om het aantal schadegevallen te doen dalen) en de **Uitvoering en prestaties van gevelbeglazing inclusief veiligheid** (correcte keuze, dimensionering en uitvoering van beglazing).

Het werkplan van het Technisch Comité Glaswerken staat centraal in de ambities van Build Forward 2030. Het ontwerp en de uitvoering van glazen borstweringen sluiten volledig aan bij de logica van **samenwerking** tussen de verschillende actoren in de bouwsector die bij deze problematiek betrokken zijn, in het bijzonder glazemakers, aannemers in waterdichting, schrijnwerkers, algemene aannemers ... maar ook tal van andere actoren (zoals fabrikanten, bouwheren, architecten, enz.).

Tot deze werkzaamheden behoren onder meer de finalisering van de TV 'Glazen Borstweringen' en de uitwerking van constructieve details van borstweringen aan dakranden in het bijzonder. De samenwerking tussen de verschillende actoren die betrokken zijn bij het tweede thema van het werkplan van het Technisch Comité Glaswerken, met name de uitvoering en de prestaties van gevelbeglazing, past eveneens in deze logica, waarbij een versterkte samenwerking tussen algemene aannemers, glazemakers en schrijnwerkers alomtegenwoordig is.

Innovatie krijgt binnen het Technisch Comité eveneens bijzondere aandacht: de toepassing van nieuwe producten en innovatieve oplossingen om de uitvoering van borstweringen en gevelbeglazing te vergemakkelijken staat centraal in de aandachtspunten van het comité. Tot slot maakt ook waardecreatie deel uit van de prioriteiten van het Technisch Comité, met name door het zoeken naar duurzame, financieel toegankelijke en rendabele oplossingen.

1. Uitvoering van glaswerken

De bouwsystemen zijn geëvolueerd onder andere door het toegenomen gebruik van glas in gebouwen (borstweringen, scheidingswanden, ...). Het is dan ook noodzakelijk om nieuwe regels op te stellen of de bestaande aanbevelingen voor de uitvoering van bijzondere glaswerken te herzien.

Ook al kadert de benadering hoofdzakelijk in de strategische as Metier (dagelijkse problemen van de aannemers oplossen), toch heeft dit eerste thema ook te maken met de as Bouw 4.0 (digitale tool) en indirect met de as Green Deal.

Behoeften van de sector en verwachte impact

1. Referentiedocument voor de uitvoering van bijzondere glaswerken
2. Dimensioneringstabellen voor bijzondere glaswerken
3. Bepaling en validatie van de prestaties van deze werken
4. Regels voor een efficiënte uitvoering van bijzondere glaswerken

➤ **De glazenmakers beheersen de aandachtspunten voor**

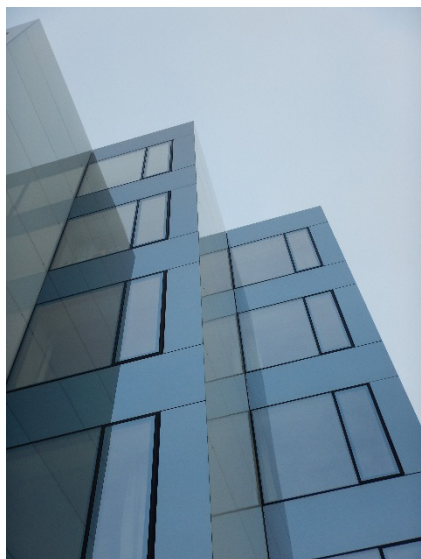
een goede uitvoering

- **De glazenmakers en de voorschrijvers kennen de normatieve eisen en kunnen deze bepalen op basis van de projectomstandigheden**
- **De glazenmakers bieden hun klanten bijzondere glaswerken aan die correct zijn uitgevoerd en voldoen aan de vereisten van de voorschriftdocumenten**
- **De glazenmakers bieden hun klanten prijsoffertes aan op basis van de voorschriften van de TV**

Deliverables en timing

Type	Specificatie	Timing
TV	Bijzondere bouwwerken uit glas - Deel 4: Borstweringen en scheidingswanden	2026
TV	Herziening van de TV 242, 261 (+vertijvers rapport 16) en 275 in functie van aanpassingen aan de glasnormen	2027-2028
TV update -> artikels	Nagaan dat de wijzigingen inhoudelijk in de Europese normen een weerslag kennen op de reeds gepubliceerde reeks van TC's en andere documenten via artikels	2026
Artikel	Bevestiging van borstweringen (met TC Schrijnwerk)	2026
Bouwdetails	Borstweringen	
Animatie/Artikel	Bepaling borstweringshoogte + geometrie (algemeen)	2026
Fiche bouwgebrek	Algemene problemen bij borstweringen	2026/2027
Tool	Bepaling borstweringshoogte (extensie Fenestrio)	202
Tool	Dimensionering van borstwerinnge	2027

2. Uitvoering en prestaties van gevelbeglazing (inclusief veiligheid)

De toegenomen behoeften, in het bijzonder op het gebied van comfort, de klimaatveranderingen, ... hebben een aanzienlijke impact op de prestaties van beglazingen. Het is dus van fundamenteel belang om professionals te informeren over de verschillende beschikbare oplossingen en tools zodat ze hun beglazing op een correcte manier kunnen ontwerpen, dimensioneren en uitvoeren. Dit thema betreft hoofdzakelijk de assen Metier en Green Deal van de Ambities 2025.

Behoeften van de sector en verwachte impact

1. Referentiedocument voor de uitvoering van beglazingen in gevels
 2. Dimensioneringstabellen voor de beglazingen in gevels
 3. Bepaling en validatie van de prestaties
 4. Regels voor een efficiënte uitvoering van beglazingen
- De glazenmakers en de voorschrijvers zijn vertrouwd met de normatieve eisen en kunnen deze bepalen op basis van de projectomstandigheden
 - De glazenmakers bieden hun klanten correct gedimensioneerde beglazingen aan, conform de vereisten van de voorschrijfdocumenten
 - De glazenmakers bieden hun klanten prijsoffertes aan op basis van de beglazingen die voldoen aan de eisen van de lastenboeken
 - De glazenmakers bieden hun klanten prijsoffertes aan op basis van de geldende normatieve voorschriften

Deliverables en timing

Type	Specificatie	Timing
Artikel	Preventie van thermische glasbreuk (berekening)	2026
Fiche bouwgebrek	Thermische glasbreuk (+link met artikel berekening)	2025
Tool	Glasbreuk	2028
TV	Herziening van TV 221 'Plaatsing van glas in sponningen' (met dakbeglazing)	2028 - 2029
Bouwdetails	Dakbeglazingen	2028-2029
Tool	Update van Fenestrio conform aan NBN S 23-002 4 et 5	2026/2027
Artikel	Invloed van manipulatie van de beglazing op de samenstelling	2026/2027

Valorisatieplan voor de sector

Opleidingen en informatieavonden, databank 'bouwdetails', vermelding van publicaties in tijdschriften van partners (Embuild, FWMB, VS, Bouwunie, ...)

Toekomstige thema's waarover het TC zich buigt met het oog op komende concrete acties:

Glas en circulariteit (eerste aanzet van circulaire aanpak voor glas; denkoefening met de leden en de betrokken laboratoria)

Actieve werkgroepen in 2026

Type	Titel	Doelstelling
Technisch Comité	Glaswerken	Aansturing en opvolging van BW-acties op het gebied van glaswerken (onderzoek, publicaties, ...).
Werkgroep	TV Bijzondere bouwwerken uit glas (Borstweringen)	Opstelling van het hoofdstuk 'Glazen borstweringen en scheidingen' van de TV Bijzondere bouwwerken uit glas
Werkgroep	Dimensioneringsmethode Bijzondere bouwwerken uit glas (borstweringen) - deel berekening	Opstellen van het document « dimensioneringsmethode » dat zowel handelt over de bevestiging van de glazen borstwering als de dimensionering van glazen elementen

Buildwise

Buildwise

TC Werkprogramma

2026

Schrijnwerken

Studie en onderzoek voor kennisverwerving

Zie Showroom van Buildwise-projecten - [Alle projecten van Buildwise](#)

Het werkprogramma 2026 van het Technisch Comité **Schrijnwerk** bevat 3 hoofdthema's: **Buitenschrijnwerk** (ramen – plaatsing en eisen), **Houtbouw** en **Afwerking** (trappen, gevelbekleding, terrassen, ...)

Het werkplan van het **TC Schrijnwerk** sluit volledig aan bij de dynamiek van **BuildForward 2030**, dat tot doel heeft de rentabiliteit, de financiële toegankelijkheid en de duurzaamheid van de bouwsector te versterken.

Door zijn concrete acties op het gebied van hoogwaardig schrijnwerk, houtbouw, biogebaseerde materialen en duurzame afwerkingen draagt het TC Schrijnwerk rechtstreeks bij aan de verbetering van de productiviteit, de kwaliteit van de uitvoering en de milieuprestaties.

Het begeleidt bedrijven bij normatieve veranderingen, ontwikkelt betrouwbare technische oplossingen en bevordert de verspreiding van goede praktijk.

Door te steunen op samenwerking binnen de sector, kennisdeling en innovatie sluit het volledig aan bij de ecosysteemvisie van BuildForward 2030.

De tools, aanbevelingen en productreferenties creëren zo echte waarde voor professionals en hun klanten, door de strategische ambities van BuildForward 2030 te vertalen naar concrete en operationele acties in het veld.

1. Buitenschrijnwerk – Houten, aluminium en pvc-ramen – Plaatsing, prestaties en evoluties

Door de evolutie van energieprestaties en bouwsystemen is het noodzakelijk om de aanbevelingen voor de plaatsing van buitenschrijnwerk te herzien en uit te breiden. Een integrale, technische benadering is essentieel waarbij door middel van duidelijke richtlijnen een praktisch antwoord wordt geboden op de uitdagingen waar de schrijnwerker voor staat.

Het normatieve en wetgevende kader, inclusief de wijzigingen in regelgeving en de CE-markering van ramen en deuren, spelen een centrale rol in de behoeften van schrijnwerkers. De schrijnwerker vraagt om duidelijke begeleiding bij het tot stand komen van een CE-markering voor zijn ramen en deuren. Bovendien kampt hij met een zoektocht naar nieuwe uitvoeringswijzen, materialen en behandelingen die het gevolg zijn van verstrenging op het gebied van milieu en duurzaamheid en in het bijzonder het gebruik van gevaarlijke stoffen. Ook de impact van klimaatgerelateerde uitdagingen zoals overstromingen en oververhitting dringen aan om het uitwerken van pasklare antwoorden.

Behoeften van de sector en verwachte impact

1. De documenten over de plaatsing van buitenschrijnwerk bijwerken en uitbreiden
 2. Een kader opstellen voor de eisen die aan buitenschrijnwerk worden gesteld en ondersteuning bieden op het gebied van de CE-markering van (houten) buitenschrijnwerken.
 3. Hoe de prestaties van houten buitenschrijnwerk bepalen en valideren?
 4. Nood aan conforme bouwdetails voor de aansluiting van ramen met de ruwbouw (traditioneel, ETICS, houtbouw, ...)
 5. Tool voor het opstellen van 'TV-conforme' prijsoffertes en het berekenen van de kostprijs voor het plaatsen van schrijnwerk
 6. Nieuwe materialen voor houten schrijnwerk identificeren en valideren
- **Schrijnwerkers beheersen de aandachtspunten waardoor ze een goede uitvoering van de ramen, en in het bijzonder de aansluiting met de ruwbouw, kunnen bieden**
 - **Schrijnwerkers en ontwerpers zijn vertrouwd met de normatieve eisen en kunnen deze bepalen in functie van de projectomstandigheden**
 - **Schrijnwerkers beschikken over duidelijke en praktische informatie voor de CE-markering van hun (houten) buitenschrijnwerken**
 - **Schrijnwerkers geven hun klanten een prijsofferte die gebaseerd is op de voorschriften van de TV's van Buildwise**

Deliverables en timing

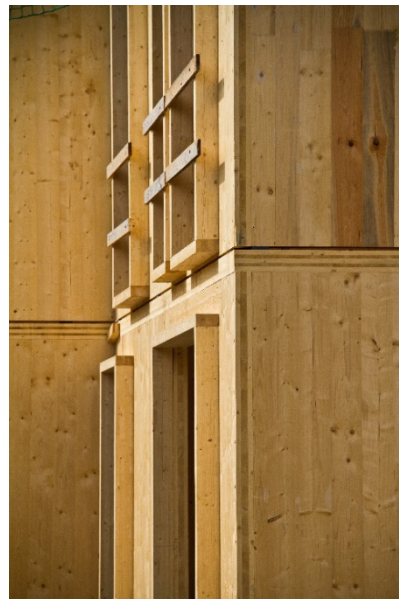
Type	Specificatie	Timing
TV	Plaatsing van schrijnwerk – Houten ramen in ETICS	2026
TV	Plaatsing van schrijnwerk – Aluminium en pvc-ramen in ETICS	2028
TV	Plaatsing van schrijnwerk – Ramen in houtbouw	2027+
TV	Onderhoud van afwerking van buitenschrijnwerk	2027+
Artikel	Buitenschrijnwerk en brandveiligheid gevel	2026
Artikel	Buitenschrijnwerk in renovatie	2026
Artikel	Borstweringen – bevestiging van borstweringen (+TC Glaswerken)	2026
Details	Details plaatsing van borstweringen (+TC Glaswerken)	2026
Artikel, databank	Impact van overstromingen op buitenschrijnwerk (onderzoek FLOOD Bouwen en renoveren in overstromingsgevoelige gebieden)	2026
Norm	Update van de technische clausules voor houten schrijnwerk (houtsoorten, gebreken, behandelingen van hout en kwaliteit van de verbindingen) – NBN B25-002-3	2026

2. Houtbouw en biogebaseerde (isolatie)materialen

De opkomst van biogebaseerde materialen en de ontwikkeling van houtbouw (houtskelet en CLT, Cross Laminated Timber - kruislaaghout) vragen om systeemspecifieke regels met aandacht voor het gebruik van nieuwe materialen. Daarvan maken specifieke vereisten zoals akoestiek en brand deel uit.

Behoeften van de sector en verwachte impact

1. Nood aan een referentiekader (regels van de goede praktijk) voor houtskeletbouw
2. Duidelijk kader voor het ontwerp en de uitvoering van houtskeletbouw
3. Nood aan meer gedetailleerde gegevens voor de uitvoering van biogebaseerde materialen
4. Referentiedetails Houtbouw CLT, palen-balken en skelet
5. Technische oplossingen voor renovatie
6. Uitdagingen van de houtbouw in combinatie met brandveiligheid

- **Uniek referentiekader voor de sector van de houtbouw, bepaling van de regels van de kunst om bouwproblemen op de werf te beperken, toenemend gebruik van biogebaseerde materialen volgens de beoogde toepassing.**
- **Houtbouwers en ontwerpers baseren zich op een uniek referentiekader voor de sector van de houtskeletbouw**
- **Deze regels van de kunst en bouwdetails maken het mogelijk om bouwproblemen in de houtbouw (skelet en CLT) te beperken**
- **De sector heeft een betere kennis en beheersing van de aandachtspunten voor een goede uitvoering van biogebaseerde materialen volgens de beoogde toepassing**
- **De update van richtlijnen om tegemoet te treden aan de eisen op gebied van brand en akoestiek voor houtbouw**

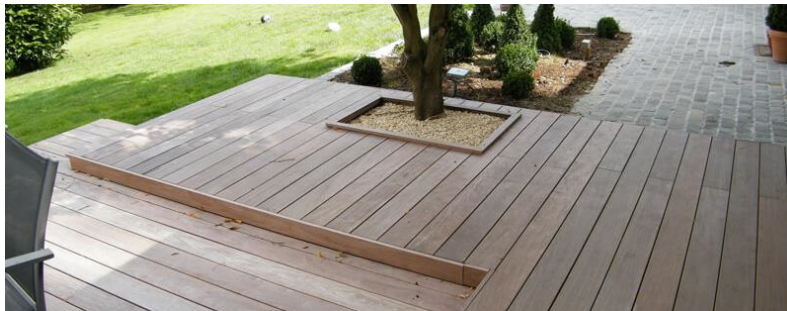
Deliverables en timing

Type	Specificatie	Timing
TV	Ontwerp CLT-constructies	2027(+)
TV	Uitvoering CLT-constructies	2028(+)
TV herziening	Akoestische oplossingen voor houtbouw – update TV 281 akoestiek	2026
IP	Update van IP 47: nieuwe materiaal- en toepassingsfiches	2026/2027
Artikel/Praktische gids	Dimensionering van houten structuren + aanpassing nieuwe EC 5	2026/2027
Artikel	Brandveiligheid van houtbouw	2026
Artikel	Gedrag van biogebaseerde materialen tov schimmels	2027
Details	Bouwdetails CLT-constructies	2026
Details	Plaatsing van borstweringen op houten structuur	2027+

3. Afwerking (binnen en buiten)

Buitenafwerking (houten terrassen en gevelbekledingen)

Wat betreft buitenafwerkingen heeft het Technisch Comité Schrijnwerk twee prioritaire behoeften op de agenda gezet: duidelijke richtlijnen met betrekking tot **houten buitenterrassen** om de kwaliteit van de uitvoering te verbeteren en het **gebruik van houten gevelbekledingen** die beantwoorden aan de eisen op het gebied van brandveiligheid.

Behoeften van de sector en verwachte impact

1. Een betere kennis van het gedrag in de tijd van houten buitenterrassen , vooral op het vlak van materialen (bevestigingswijze, afstandhouders, afwerkingsproducten, houtsoorten, afstand tussen planken, ventilatiewijze)
 2. Regels van goed vakmanschap voor het ontwerp en de uitvoering van houten buitenterrassen, met selectiecriteria volgens de voorziene configuraties en de gebruikte materialen
 3. Plaatsingstechniek voor gevelbekledingen en terrassen om hoge prestaties te behalen
 4. Essentiële parameters die het brandgedrag (brandreactie) van houten gevelbekledingen beïnvloeden
- **Schrijnwerkers en ontwerpers zullen zich op een nieuw uniek referentiekader baseren, dat vandaag in België niet bestaat, voor het ontwerpen en uitvoeren van houten terrassen**
 - **De sector wordt in de uitvoering van houten gevelbekledingen niet gehinderd dankzij praktische oplossingen die voldoen aan de wettelijke brandvoorschriften voor laagbouw**

Deliverables en timing

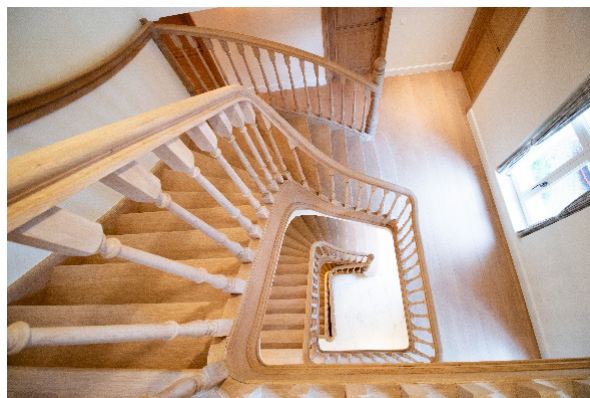
Type	Specificatie	Timing
TV	Ontwerp en uitvoering van houten terrassen	2028+
TV	Brandveiligheid van gevels - Deel 3 Geventileerde gevels / Houtskeletbouw	2027
TV Recap	10 of 20 aandachtspunten voor de houten gevelbekleding	2026
Artikel	Gedrag in de tijd van houten terrassen (veroudering, invloed van verschillende parameters)	2026
Details	Gevelbekledingen andere dan hout	2026

Binnenafwerking (trappen, ...)

Behoeften van de sector en verwachte impact

Wat betreft binnenafwerkingen heeft het Technisch Comité Schrijnwerk een prioritaire behoefte op de agenda gezet: het bijwerken van de referentiedocumenten voor de uitvoering en het ontwerp van **trappen**.

Door de evolutie van de ontwerptechnieken, de behoeften van de gebruikers en de normen, met name wat toegankelijkheid betreft, is een herziening van TV 198 "Houten trappen" (1995) noodzakelijk geworden.

- **Schrijnwerkers en ontwerpers baseren zich op een uniek en actueel referentiekader voor het ontwerpen en uitvoeren van trappen**

Deliverables en timing

Type	Specificatie	Timing
TV	Herziening van TV 198 – Houten trappen	2026
Animaties	Ondersteunende animaties van de verdrijving van traptreden	2026
TV	Werkbladen keukens - § dragende houten structuur: vereisten	2029

Valorisatieplan voor de sector

Webinars, opleidingen en informatieavonden, databank 'bouwdetails', uitgave van publicaties in tijdschriften van partners (Embuild, FWMB en Schrijnwerkers, Bouwunie, ...)

Toekomstige thema's waarover het TC zich buigt/zal buigen

In de sector is er nood aan het ontwerpen en uitvoeren van demonteerbare en circulaire schrijnwerkelementen. Geïndustrialiseerde oplossingen worden ontwikkeld om de renovatie te vereenvoudigen.

Actieve werkgroepen in 2026

Type	Titel	Doelstelling
Technisch Comité	Schrijnwerk-Menuiserie	Aansturing en opvolging van BW-acties op het gebied van schrijnwerk Serie TV's over de plaatsing van buitenschrijnwerk
Werkgroep	Trappen	Herziening TV 198, 'Houten trappen'
Werkgroep	CLT	Opstellen van de TV "CLT" Conception & Exécution
Werkgroep	Onderhoud van buitenschrijnwerk	Opstellen van de TV "Onderhoud van houten buitenschrijnwerk".
Werkgroep	Aluminium schrijnwerk	Opstellen van de TV "Plaatsing van Alu en PVC ramen in ETICS".

Buildwise

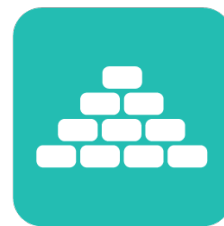

TC Werkprogramma

2026

Ruwbouw en Algemene Aanneming

Studies en onderzoek voor kennisopbouw

Zie Showroom met Buildwise-projecten - [Alle Buildwise-projecten](#)

Het werkprogramma 2026 van het Technisch Comité **Ruwbouw en algemene aanneming** omvat dit jaar **6** hoofdthema's:

- 1) **Prestatiegericht kwaliteitskader voor constructies**
- 2) **Circulair bouwen, hergebruik/ recyclage & low impact materialen/ componenten/ structuren**
- 3) **Klimaatadaptief bouwen / duurzaam waterbeheer**
- 4) **Renovatie, onderhoud, levensduurverlenging bestaande gebouwen & structuren**
- 5) **Smart & digital construction**
- 6) **Processen, logistiek, rendabiliteit, samenwerking & bouwindustrialisatie**

Het werkprogramma van het Technisch Comité Ruwbouw en Algemene aanneming vormt een essentiële pijler binnen de ambities van **Build Forward 2030**. De zes strategische thema's van het comité sluiten rechtstreeks aan bij de nood aan intensievere samenwerking, innovatie en duurzame waardecreatie in de bouwsector. Als spil in het bouwproces vervult de algemene aannemer een sleutelrol in het verbinden van ontwerp, uitvoering en partners in de keten.

Samenwerking staat centraal in meerdere thema's van het werkprogramma, onder meer via het ontwikkelen van een prestatiegericht kwaliteitskader voor constructies, het versterken van ketensamenwerking rond circulair bouwen en hergebruik, en het verbeteren van processen, logistiek en planning. Door de afstemming met andere technische comités, fabrikanten, ontwerpers en opdrachtgevers draagt TC Ruwbouw bij aan een gedeelde praktijkkennis en aan een vermindering van faalkosten en werfdiscussies.

Innovatie komt sterk tot uiting in de aandacht voor circulaire en low-impact materialen, klimaatadaptief bouwen, digitale technologieën en bouwindustrialisatie. Via nieuwe richtlijnen, technische voorlichtingen, praktijkgidsen en digitale tools ondersteunt het comité aannemers bij de toepassing van innovatieve oplossingen die inspelen op maatschappelijke uitdagingen zoals klimaatverandering, grondstoffenschaarste en arbeidskrapte.

Tot slot zet TC Ruwbouw en Algemene aanneming expliciet in op **waardecreatie** voor de sector. Thema's zoals rendabiliteit, procesoptimalisatie, automatisering en digitalisering dragen bij aan een efficiëntere, voorspelbaardere en economisch duurzame uitvoering van ruwbouwwerken. Zo versterkt het werkprogramma niet alleen de technische kwaliteit van constructies, maar ook de concurrentiekracht en toekomstbestendigheid van de algemene aannemer binnen de bouwsector.

1. Prestatiegericht kwaliteitskader voor constructies

De structurele Eurocodes en de bijhorende normen voor uitvoering, materialen en beproevingsmethoden vormen het fundament voor het ontwerp en de realisatie van constructies. Deze Eurocodes worden momenteel herzien. In 2027 zal een tweede generatie Eurocodes worden gepubliceerd. Een goede kennis, continue opvolging en een correcte afstemming met de Belgische praktijk en implementatie zijn essentieel om de competitiviteit van Belgische ondernemingen te waarborgen. Het thema sluit dan ook rechtstreeks aan bij de behoeften van het beroep van algemene aannemers en bij **Build Forward 2030**.

Noden van de sector en verwachte impact

- **Versterking van de competitiviteit, zowel nationaal als internationaal, en verbetering van de kwaliteit door een betere kennis van de normalisatie en haar evolutie, vertaald in toegankelijke en begrijpelijke informatie. Daarnaast is gerichte ondersteuning nodig om de implementatie in België te bevorderen, onder meer via pragmatische nationale toepassingsdocumenten, dimensioneringsmethodes (DM), aanvullende richtlijnen en praktische tools.**
- **Beperking van discussies op de werf en van schadegevallen, dankzij duidelijke normen en documenten van goede praktijk.**

Deliverables en timing

	Type	Detailering	Timing
Geotechniek	TV	Funderingen van woningen (herziening TV 147)	2029
	DM	Toepassingsdocument EC7 - Funderingen op staal	2027
	Artikel	Update over de stand van zaken Eurocode 7 en ATG Palen	2026
	COM	Communicatiecampagne over geotechniek	2026
Beton	TV	Dekvloeren (i.s.m. TC Harde Muur- en Vloerbekledingen)	2027
	TV	Minimumwapening (herziening TV 247)	2028
	TV	Vlechtwerk voor gewapend beton (herziening TV 260)	2028
	Artikel	Impact van de nieuwe Eurocode 2 op de kostprijs van nieuwe betonconstructies	2026
	Pathologie	Pathologie-fiches (zichtbeton)	2026
Hout	TV	Houten trappen	2026
	TV	CLT	2028
Metselwerk	Artikel	De invloed van luchtbelvormende hulpstoffen op uitbloeiingen in mortels	2026
Metaal	TV	Ontwerp en uitvoering van lichte metalen constructies	2028
Andere	Artikel	Waterdichtheid van zwembaden	2027

2. Circulair bouwen, hergebruik/ recyclage & low impact materialen/ componenten/ structuren

De transitie naar een groene en duurzame economie creëert nieuwe banen en opportuniteiten voor de bouwsector. Om dit te realiseren is het belangrijk circulair bouwen, hergebruik en recyclage verder te stimuleren, en bedrijven te ondersteunen bij de keuze voor materialen, bouwcomponenten en constructies met een lage milieu-impact.

Noden van de sector en verwachte impact

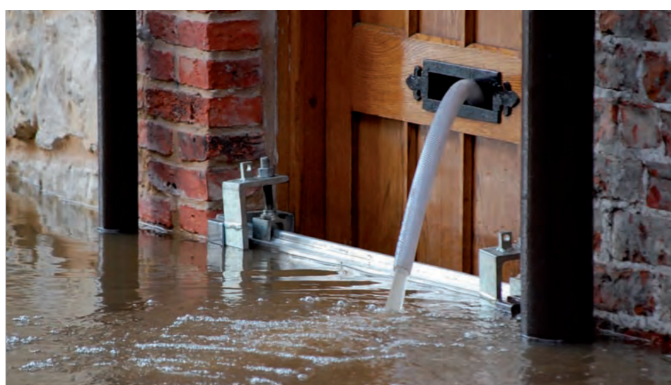
- **Verhoging van de recyclagegraad bij sloop door het bevorderen van circulariteit, met een specifieke focus op beton, aangevuld met richtlijnen en tools voor selectieve sloop, hergebruik en recyclage op de werf, en met procedures voor het bepalen van de prestaties van gerecycleerde materialen en componenten.**
- **Toename van het gebruik van gerecycleerde en hergebruikte materialen door procesoptimalisatie en het versterken van het vertrouwen, onder meer via een technisch kader voor beton, hout, baksteen en andere materialen.**
- **Vermindering van de milieu-impact tijdens productie, gebruik en verwerking van bouwmaterialen door een betere kennis van materialen en systemen met een lage milieu-impact, zowel op het vlak van technische prestaties als milieu-eigenschappen, en door de ontwikkeling en toepassing van (nieuwe) oplossingen.**

Deliverables en timing

Type	Detailering	Timing
TV	Biogebaseerde materialen	2028
IP	Opwerking van grond tot grondstof voor beton	2026
IP	Actualisatie IP 47 Biogebaseerde materialen	2027
Praktijkgids	Herziening IP "Gerecycleerde granulaten" (aanbevelingen voor gerecycleerd zand)	2027
Artikel	Gewapende grondophogingen met gerecycleerde granulaten	2026

3. Klimaat-adaptief bouwen / duurzaam waterbeheer

De impact van klimaatverandering op onze gebouwen en hun omgeving is vandaag al duidelijk waarneembaar. Aannemers worden geconfronteerd met de noodzaak om hun aanpak aan te passen aan extremere weersomstandigheden, zoals toenemende wind- en stormbelasting, droogte en bodemuitdroging, intensere neerslag en een verhoogd overstromingsrisico. Dit vraagt om de ontwikkeling van nieuwe uitvoeringstechnieken en aangepaste richtlijnen voor gebouwen. Daarnaast kan de bouwsector, via zowel bestaande als innovatieve technieken, bijdragen aan het beperken van het risico op waterschaarste door de implementatie van een slim, duurzaam en circulair waterbeheer. Deze aanpak steunt op drie pijlers: preventie, hergebruik en infiltratie met buffering.

Daarnaast kan de bouwsector, via zowel bestaande als innovatieve technieken, bijdragen aan het beperken van het risico op waterschaarste door de implementatie van een slim, duurzaam en circulair waterbeheer. Deze aanpak steunt op drie pijlers: preventie, hergebruik en infiltratie met buffering.

Noden van de sector en verwachte impact

- Minder schadegevallen als gevolg van klimaatgerelateerde fenomenen dankzij een beter inzicht in de effecten van klimaatverandering op constructies (zoals hevige neerslag, overstromingen, droogte en wind), in de bijbehorende risico's via risico-mapping, en in beschikbare oplossingen en richtlijnen voor zowel de aanpassing van bestaande constructies als het ontwerp van nieuwe gebouwen.
- Een beperktere impact van bouwactiviteiten op de grondwaterstand en de grondwaterstroming door de toepassing van gerichte oplossingen en richtlijnen die de verstoring tot een minimum herleiden.

Deliverables en timing

Type	Detailering	Timing
TV	Vochtinfiltratie in kelders verhelpen	2028
Praktijkgids	Overstromingsveilig renoveren	2029
Richtlijn	Herziening VMM-richtlijnen 'Bemalingen ter bescherming van het milieu'	2026
Richtlijn	Herziening OVAM-richtlijnen 'Grondwaterhandelingen'	2026
Film	Bemalingstechnieken	2026
Film	Flood (overstromingen)	2027

4. Renovatie, onderhoud, levensduurverlenging bestaande gebouwen & structuren

Europa, België en de gewesten zetten de komende jaren en decennia sterk in op energetische renovatie en de vernieuwing van het bestaande gebouwenpatrimonium. Om deze renovatiegolf te versnellen, kunnen nieuwe oplossingen worden ontwikkeld, zoals innovatieve marktconcepten voor grootschalige renovaties, doordachte renovatiestrategieën op basis van een correcte gebouwdiagnose en geoptimaliseerde renovatiedetails.

Noden van de sector en verwachte impact

- Een hogere renovatiegraad en een langere levensduur van bestaande gebouwen dankzij een beter inzicht in zowel bestaande als innovatieve technieken voor een efficiënte en kosteneffectieve (energetische) renovatie, gecombineerd met ondersteuning bij het stimuleren van renovatie en het evalueren van de impact ervan.
- Een verlaging van de totale onderhoudskosten door de toepassing van efficiëntere onderhoudsstrategieën en/of voorspellend onderhoud, ondersteund door aangepaste kennis, methodes en tools.

Deliverables en timing

Type	Detailering	Timing
TV	Binnenisolatie	2026
Artikel	Technieken voor de behandeling van vochtproblemen in gebouwen: ontwikkelingen en vooruitzichten	2026

5. Smart & digital construction

Nieuwe digitale technologieën maken een efficiëntere voorbereiding en uitvoering van werven mogelijk. Daarnaast dragen ze bij aan een vlotter klantencontact, een verbeterde samenwerking en een verregaande automatisering van administratieve processen. Ook kunnen ze de ontwikkeling van nieuwe businessmodellen ondersteunen.

Noden van de sector en verwachte impact

- Een verhoging van de productiviteit en een verlaging van de bouwkost door het stimuleren van en het vergroten van de kennis over slimme, efficiëntere en snellere bouwmethodes en technieken om constructies gedurende hun volledige levensduur slim te maken.

Deliverables en timing

Type	Detailering	Timing
Artikel	Thematische editie van Buildwise Magazine: AI en het bouwberoep	2026
Online	AI Chattool	2026
Online	BIMids nieuwe releases	2026
Online	Aanpassen aan de technologie (drones, XR, 360° camera,...)	2026

6. Processen, logistiek, rendabiliteit, samenwerking & bouwindustrialisatie

Processen, logistiek, rendabiliteit, samenwerking en bouwindustrialisatie zijn cruciaal voor ruwbouwaannemers omdat ze rechtstreeks bepalen hoe efficiënt, voorspelbaar en kosteneffectief een werf kan worden uitgevoerd. Een goed afgestemd proces en een doordachte logistiek beperken faalkosten, wachttijden en materiaalverliezen, terwijl samenwerking met andere bouwpartners de planning en kwaliteit ten goede komt. Bouwindustrialisatie versterkt dit alles door herhaalbaarheid, standaardisatie en een betere beheersing van tijd, kosten en risico's binnen de ruwbouwfase.

Noden van de sector en verwachte impact

- Er is nood aan een doorgedreven inzet van automatisering en robotisering om de productiviteit op de werf en in de productie te verhogen, de afhankelijkheid van manuele arbeid te beperken en de impact van arbeidskrapte op te vangen. Dit draagt bij tot een constantere uitvoering, kortere doorlooptijden en een betere beheersing van kosten en planning.
- Het verhogen en structureel borgen van de kwaliteit tijdens de uitvoering vraagt om methodes en hulpmiddelen die fouten en herwerkingen beperken en faalkosten verminderen. Door kwaliteitscontrole sterker te integreren in het uitvoeringsproces zelf, kan een meer consistente en betrouwbare uitvoeringskwaliteit worden gerealiseerd.

Deliverables en timing

Type	Detailering	Timing
Cursus	Wintercursus bedrijfsbeheer	2026
IP	Addendum IP 43 3D Printen beton	2029
Artikel	Betoncorrosie-monitoring van alkali activated materials	2026

Andere (punctuele) acties

Delivrables en timing

Bouwdetails	Database Bouwdetails (e-TV 274 Bouwdetails voor ETICS), continu aangevuld	
TV	Gevels & Brandveiligheid - Deel 2 Spouwmuren (i.s.m. andere TC's)	2026
TV	Gevels & Brandveiligheid - Deel 3 Geventileerde gevels / houtconstructies (i.s.m. andere TC's)	2028

Valorisatieplan voor de sector

Opleidingen en info-avonden (beton, geotechniek, bemalingen, ...), database met 'bouwdetails', overname van publicaties in magazines van partners (Embuild, Bouwunie, FABAFEGC, ...), ter beschikking stellen van tools en apps, doorgifte in Buildwise-Connect en op sociale netwerken, ontwikkeling van andere media, ...

Toekomstige thema's waarover het TC zich buigt met het oog op toekomstige concrete acties:

Circulaire details ; Corrosiegedrag van verankering in metselwerk; Recycling/tweede leven van 3D geprinte elementen/structuren; LCA in de bouw, naar milieuvriendelijker ontwerpen en bouwen; Valorisatie van hout in het kader van duurzaam bosbeheer, circulaire economie en duurzame leefomgeving; Demonteerbare prefab metaalstructuren;

Actieve werkgroepen in 2026

Type	Titel	Doelstelling
Technisch Comité	Ruwbouw en algemene aanneming	Sturing en opvolging van de acties van Buildwise op het vlak van Ruwbouw en algemene aanneming (onderzoek, publicaties, ...).
Commissie	Beton	Sturing-opvolging acties BW op het vlak van beton
	Geotechniek	Sturing-opvolging acties BW op het vlak van geotechniek.
	Renovatie	Sturing-opvolging acties BW op het vlak van renovatie.
Werkgroep	Dekvloer	Opstellen TV Dekvloer
	RecySand	Sturing-opvolging project 'RecySand': Gebruik van hoogwaardig betonbrekerzand in stortklaar beton
	3DFORMWORKS	Ontwikkeling van koolstofarme cementgebonden inkten voor 3D printen
	DUN³ES	Valorisatie van zanden en fijne gerecycleerde materialen
	TV 247	Opstellen TV 247 Vloeistofdichte betonconstructies
	Alfabind	Alternatieve bepaling gebruiksgeschiktheid van nieuwe cementen en geopolymeren/AAM in beton
	Al2SiBuild	Opschaling van geopolymeren/AAM voor toepassing in de bouw
	Flood II	Overstromingsgevoelig ontwerpen

Buildwise

TC Werkprogramma

2026

*Sanitaire en Industriële Loodgieterij,
Gasinstallaties*

Studie en onderzoek voor kennisverwerving

Zie Project showroom van Buildwise-projecten - [Alle projecten van Buildwise](#)

Het werkprogramma 2026 van het Technisch Comité **Sanitaire en industriële loodgieterij & gasinstallaties** heeft 3 hoofdthema's: **Distributie van drinkwater en productie van sanitair warm water, Afvoer en hergebruik van hemel- en afvalwater en Duurzaam waterbeheer.**

Het werkprogramma 2026 van het Technisch Comité Sanitaire en industriële loodgieterij & gasinstallaties vertaalt **Build Forward 2030** naar concrete **sectorimpact**.

Ecosysteemdenken krijgt vorm via gezamenlijke kennisopbouw en afstemming rond drinkwaterdistributie, SWW-productie, afvoer- en hergebruiksconcepten en duurzaam waterbeheer, met aandacht voor uniforme toepassing over de drie gewesten.

Technologie en proces wordt versterkt door gevalideerde regels, praktische richtlijnen en digitale hulpmiddelen (o.a. dimensioneringstools) die ontwerp, uitvoering en onderhoud robuuster en productiever maken.

Klantgerichtheid staat centraal door te focussen op comfort, gezondheid (waterkwaliteit/legionella), betrouwbaarheid en het beperken van water- en energieverbruik, zodat installateurs beter kunnen adviseren en **duurzame oplossingen** haalbaar blijven voor burgers en opdrachtgevers.

1. Waterdistributie en SWW-productie

Ontwerp, dimensionering, uitvoering en onderhoud van duurzame installaties voor drinkwaterdistributie en productie van sanitair warm water (SWW) die beantwoorden aan de eisen van de gebruikers op het vlak van comfort, gezondheid (waterkwaliteit) en water- en energieverbruik. Door het toenemende belang van SWW in het totale energieverbruik van onze gebouwen is de dimensionering van de SWW-productie essentieel voor de dimensionering van gemeenschappelijke warmtegeneratoren voor SWW en de centrale verwarming. Dit is een

sleutelement voor een succesvolle energietransitie.

Behoeften van de sector en verwachte impact

1. Informatie over het correct ontwerpen van een waterdistributie-installatie
 2. Regels om de ontwikkeling van legionella te vermijden
 3. Informatie over de werking van antikalktoestellen
 4. Informatie over het correct dimensioneren van de SWW-productie en de eventuele combinatie met verwarming
- De installateurs beheersen de aandachtspunten voor een goede dimensionering en een goede uitvoering van de waterdistributie-installaties
 - De bouwsector is zich bewust van het belang van deze regels om de ontwikkeling van legionella te voorkomen + uniforme wetgeving in de 3 gewesten
 - De installateurs kunnen hun klanten objectief informeren en begeleiden bij de keuze van een antikalktoestellen
 - De installateurs beheersen de aandachtspunten voor een goede dimensionering van de SWW-productie, al dan niet in combinatie met verwarming

Deliverables en timing

Type	Specificatie	Timing
TV	Waterdistributie in de gebouwen	2026 Q2
Artikel	Materialen in contact met drinkwater	2026 Q3
Artikel	Alternatieve beheerstechnieken Legionella (UV-C, UF)	2026 Q3

2. Afvoer en hergebruik van hemel- en afvalwater

Het ontwerp, de dimensionering en de uitvoering van afvalwater- en hemelwaterafvoersystemen in een gebouw krijgen niet altijd de aandacht die ze verdienen. Nalatigheid kan echter voor problemen in het gebouw zorgen (regelmatige verstoppingen in bepaalde leidingen, geurhinder, ...). Daarnaast neemt het belang van hergebruik van hemel- en afvalwater ook steeds verder toe.

Behoeften van de sector en verwachte impact

1. Informatie over het correct ontwerpen van een hemelwaterafvoersysteem
2. Informatie over het correct ontwerpen van een afvalwaterafvoersysteem
3. Toevoegen van waterzuinige toestellen (bijv. wc's met klein spoelvolumen) aan de huidige ontwerp en dimensioneringsregels voor afvoerinstallaties

- De installateurs beheersen de aandachtspunten voor een goede dimensionering en een goede uitvoering van de afvoerinstallaties.
- De installateurs beheersen de aandachtspunten voor een goede dimensionering en een goede uitvoering van de installaties voor het hergebruik van hemelwater en grijs water.

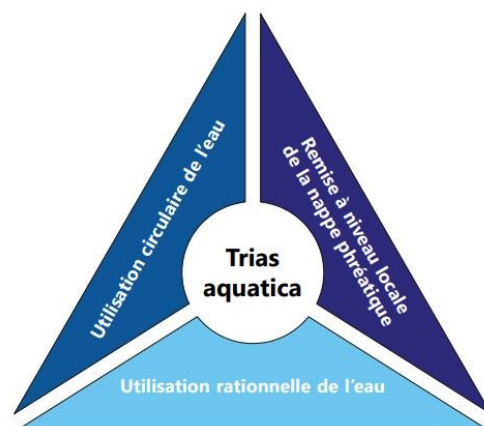
Deliverables en timing

Type	Specificatie	Timing
TV	Opvang en gebruik van hemelwater	2026 Q4
Tool	Pluvio: tool voor dimensionering van hemelwaterafvoersystemen volgens Rapport 21/TV 270	2026 Q2
Artikel	Waterwijzer	2026 Q3

3. Duurzaam waterbeheer

In het kader van de huidige droogte- en overstromings-problematiek worden volgende onderwerpen onderzocht:

- Rationeel gebruik van water: zuinige toestellen en impact op de dimensionering van het afvoersysteem, opvolging van het waterverbruik, slimme toestellen en het IoT, lekdetectie, ...
- Circulair gebruik van water: hergebruik van grijswater, hergebruik van bemalingswater, kwaliteitsbehoud van opgeslagen water, noodzakelijke waterkwaliteit in functie van de toepassing.

Behoeften van de sector en verwachte impact

1. Informatie om een opvangsysteem voor hemelwater correct te ontwerpen en te dimensioneren
 2. Informatie om een installatie voor hergebruik van grijs water correct te ontwerpen en te dimensioneren
- De installateurs kennen de aandachtspunten voor een goede dimensionering en een goede uitvoering van de systemen voor hemelwatergebruik mogelijk is.
 - De installateurs kennen de aandachtspunten voor een goede dimensionering en een goede uitvoering van de systemen voor grijswaterhergebruik.

Deliverables en timing

Type	Specificatie	Timing
TV	Opvang en gebruik van hemelwater	2026 Q4

Toekomstige thema's waarover het TC zich buigt met het oog op komende concrete acties:

- **Circulaire sanitaire installaties.** Er moet nog bekeken worden in welke mate en op welke manier sanitaire installaties kunnen bijdragen aan deze belangrijke doelstelling.
- **Klimaatsverandering.** De impact van klimaatsverandering wordt in alle thema's meegenomen (intensere neerslagbuien, opwarmen koud water,...)

Actieve werkgroepen in 2026

Type	Titel	Doelstelling
Technisch Comité	Sanitaire en industriële loodgieterij & gasinstallaties	Aansturing en opvolging van BW-acties op het gebied van sanitaire, industriële loodgieterij en gasinstallaties (onderzoek, publicaties, ...).
Werkgroep	TV opvang en gebruik van hemelwater	Opstellen van TV opvang en gebruik van hemelwater

Buildwise

TC Werkprogramma

2026

Verwarming en Klimaatregeling

Studies en onderzoek voor kennisopbouw

Zie Showroom met Buildwise-projecten - [Alle Buildwise-projecten](#)

Het werkprogramma 2026 van het Technisch Comité HVAC omvat 7 hoofdthema's:

- Warmtepompen in renovatie
- Oververhitting en koeling
- Collectieve verwarming en warmtenetten
- Energetische flexibiliteit en regeling technische installaties
- Ventilatie in publiektoegankelijke plaatsen
- Ventilatiesystemen in woongebouwen
- Ventilatie: filtratie, onderhoud en indienststelling

Het **werkprogramma 2026 van het Technisch Comité HVAC** sluit volledig aan bij de ambities van **Build Forward 2030** door de samenwerking binnen het bouwecosysteem tussen onderzoek, normalisatie, regelgeving en praktijk te versterken. Het weerspiegelt de rol van Buildwise als facilitator van kennis en collectieve innovatie, met name via technische comités, werkgroepen en onderzoekspartnerschappen.

De ontwikkeling van digitale tools, dimensioneringsmethoden, referentiedocumenten en innovatieve opleidingen vergemakkelijkt de toegang tot performante technologieën en processen die zijn aangepast aan de huidige uitdagingen (decarbonisatie, zomercomfort, luchtkwaliteit, energieflexibiliteit) voor het bekomen van **toekomstbestendige** installaties. Ten slotte zijn alle acties duidelijk gericht op het creëren van waarde voor professionals en eindgebruikers, door betrouwbare, toepasbare en **betalbare** oplossingen aan te bieden, waarmee wordt aangetoond dat **duurzaam** bouwen een weloverwogen, pragmatische en voordelige keuze is voor de hele sector.

I. Warmtepompen in renovatie

Warmtepompen zijn één van de oplossingen om de verwarming van gebouwen te decarboniseren. De energetische renovatie van bestaande gebouwen blijft een grote uitdaging in de bouwsector. De installatie van warmtepompen bij renovatie brengt specifieke uitdagingen met zich mee, onder meer naar ontwerp, dimensionering en inregeling toe.

Vanaf 2022 integreerde Buildwise dit thema met succes in zijn nieuwe onderzoeksprojecten, waarvan sommige vandaag nog lopen. Dit onderzoek leidde onder meer tot de publicatie van nieuwe tools, zoals *Powerheat* voor het inschatten van het vermogen van radiatoren en *Heatload* voor het berekenen van warmteverliezen, wintercursussen en twee demonstratieopstellingen over lage temperatuurafgifte en hydraulische ontkoppeling. Eind 2025 volgde de publicatie van een nieuwe Innovation Paper over warmtepompen in renovatie (*IP 53: De uitdaging van warmtepompen bij renovatie*), waarin al dit werk in één document werd samengebracht.

In 2026 zal het lopende onderzoek blijven bijdragen aan de publicatie van referentiedocumenten, de verbetering van bestaande tools en de ontwikkeling van nieuwe ontwerp hulpmiddelen om een correct ontworpen en gedimensioneerde, performante warmtepomp te kunnen installeren bij renovaties. Op verzoek van het TC HVAC wordt een nieuw format voor online opleidingen ontwikkeld, met een toekomstige grootschalige uitrol in 2027. De focus ligt in 2026 dan ook op het ondersteunen van de installateur door de nodige tools aan te reiken

Noden van de sector en verwachte impact

- **Installateurs willen een duidelijke aanpak, praktische tools en (online) opleidingen om hen te helpen de beste oplossing voor hun (renovatie)projecten en klanten te ontwerpen en te dimensioneren.**

Deliverables en timing

Type	Detailing	Timing
Dimensioneringsmethode	Herziening van het hoofdstuk 6 van de Dimensioneringsmethode 14 (voordien Rapport 14) door de inhoud van het hoofdstuk af te stemmen op afgiftesystemen op lage temperatuur.	Voorjaar '26
Tool	De bestaande Heatload excelfile voor het berekenen van warmteverliezen per ruimte volgens de norm transformeren in een gebruiksvriendelijkere webapplicatie Heatload.	Najaar '26
Tool	Het ontwikkelen van een prototype applicatie voor het berekenen van de nodige debieten en de hydraulische inregeling van een verwarmingsinstallatie.	Eind '26
Opleidingsmodule	Het ontwikkelen van een eerste prototype van online opleidingsmodules rond het ontwerp en de dimensionering van warmtepompen.	Eind '26
Demopost	Uitbouwen van de bestaande demopost om de installateur op een zeer visuele manier het belang van een correcte hydraulische ontkoppeling aan te tonen.	Najaar '26
Artikel	Een artikel dat de installateur helpt om de impact op de EPB-score van verschillende verwarmingsoplossingen in te schatten.	Mid '26

2. Oververhitting en koeling

Hittegolven komen steeds vaker voor en zijn intenser. In veel gebouwen is oververhitting al een realiteit in de zomer. Er bestaan verschillende oplossingen om dit probleem te voorkomen of te beperken. Eerst en vooral kan de zoninstraling worden beperkt door zonwering te installeren. Ook passieve koeling via 'ventilatieve koeling' (ventilative cooling) is een doeltreffende maatregel die bijna overal kan worden toegepast. Ten slotte maakt actieve koeling het ook mogelijk om gebouwen te koelen, bij voorkeur als aanvulling op de twee voorgaande maatregelen.

Vanaf 2022 nam Buildwise deel aan verschillende onderzoeksprojecten rond deze drie thema's.

In 2026 zal de opgedane kennis over ventilatieve koeling worden verwerkt in een nieuwe Innovation Paper. Op verzoek van het TC HVAC zal Buildwise in 2026 zijn kennis over actieve koeling bundelen, met als doel tussen 2027 en 2028 een referentiedocument te publiceren over het dimensioneren van koelbehoeften.

Noden van de sector en verwachte impact

- **Ondersteunen van de installateur met de nodige kennis, tools en dimensioneringsmethodes om oververhitting te beperken en voor een performante passieve en actieve koeling.**

Deliverables en timing

Type	Detailering	Timing
Innovation Paper	Deze Innovation Paper heeft tot doel de nodige kennis, (innovatieve) oplossingen, het concreet ontwerp en aanbevelingen te bieden om de toepassing van ventilatieve koeling in woningen te faciliteren.	Mid '26

3. Collectieve verwarming en warmtenetten

De energietransitie (decarbonisatie) van de sector is, naast het verminderen van de behoeften met name door de isolatie van gebouwen, een grote technische en economische uitdaging. Er zijn efficiënte, rationele en innovatieve oplossingen nodig. Warmtenetten en energiegemeenschappen behoren tot die oplossingen.

Eind 2025 publiceerde Buildwise zijn eerste referentiedocument over dit onderwerp met de *Innovation Paper 52: Warmtenetten*. Vanaf 2025 en voor de komende jaren zal Buildwise zijn kennis verder uitbreiden dankzij deelname aan onderzoeksprojecten.

In 2026 wordt een nieuwe thematische webpagina gecreëerd op de HVAC-vaksite (verwarming, ventilatie en airconditioning), waarmee u de evolutie van de kennis kunt volgen.

Noden van de sector en verwachte impact

- **Ondersteunen van de installateur en de ontwerper voor het aansluiten van een bestaand gebouw op een warmtenet en het ontwerpen van een (klein) warmtenet.**

Deliverables en timing

Type	Detailering	Timing
Buildwise webpagina Vakgebied HVAC	Het integreren van de huidige kennis ivm warmtenetten op de Buildwise website – Vakgebieden HVAC	mid '26

4. Energetische flexibiliteit en regeling technische installaties

Gepaard gaande met de toename van de vraag naar elektriciteit is het absoluut noodzakelijk om meer aangepaste en duurzame strategieën te ontwikkelen, zoals elektrische flexibiliteit, om de vraag te kunnen beheersen en te voorkomen dat we enorme investeringen moeten doen in het versterken van de infrastructuur van ons elektriciteitsnetwerk. Daarnaast zal een slimme regeling van de technische installaties het comfort en de gebruikerservaring van een gebouw optimaliseren en zo in te zetten op een efficiënt energiebeheer.

Eind 2025 beschikt Buildwise al over een solide basis aan kennis rond geïntegreerde oplossingen voor residentiële installaties.

In 2026 is het onze ambitie om deze inzichten te synthetiseren en aanbevelingen te formuleren voor een geïntegreerde aanpak van verwarming, sanitair warm water en elektriciteit, in nauwe samenwerking met Technische Comité Smart Buildings. Tegelijkertijd loopt er voortdurend onderzoek, met bijzondere aandacht voor de regeling van warmtepompen en innovatieve oplossingen die het hydraulisch inregelen vergemakkelijken.

Noden van de sector en verwachte impact

- **Installateurs begeleiden in het integreren van monitoring en slimme, flexibele regeling van installaties door kennisdeling waardoor de installateur deze slimme regelingen en flexibiliteit op een kwaliteitsvolle manier kan integreren in zijn projecten**

Deliverables en timing

Type	Detailering	Timing
Artikel	Het artikel bespreekt de regelgeving rond slimme regeling en toont aan de hand van een voorbeeldproject enkele mogelijke oplossingen. Artikel in samenwerking met het TC Smart Buildings	Mid '26
Event	Een event rond de praktische richtlijnen voor het ontwerp en beheer van verwarming bij renovatie. Event in samenwerking met het TC Smart Buildings	Eind '26

5. Ventilatie van publiek toegankelijke gebouwen

Kleine, publiek toegankelijke gebouwen hebben nood aan efficiënte ventilatiesystemen om een gezond binnenklimaat te garanderen. Onvoldoende ventilatie kan leiden tot een slechte luchtkwaliteit, wat het welzijn en de productiviteit van gebruikers negatief beïnvloedt. Een goed ontworpen ventilatiesysteem wordt steeds belangrijker door strengere regelgeving, maar is niet altijd makkelijk te integreren in bestaande gebouwen.

De focus in 2026 ligt op het verder onderzoeken en ontwikkelen van concrete oplossingen voor performante en economische ventilatiesystemen (met als prioriteit de sectoren horeca, sport en cultuur).

Noden van de sector en verwachte impact

- **Concrete oplossingen voor performante en economische ventilatiesystemen om de uitdaging van IAQ (en veerkracht tegenover pandemieën) aan te gaan in publiek toegankelijke gebouwen (cultuur, horeca, sport, school, ...).**

Deliverables en timing

Type	Detailering	Timing
	Geen output voorzien in 2026.	2027

6. Ventilatiesystemen in woongebouwen

De Europese ventilatienorm voor woongebouwen (EN 15665) wordt herzien en zal in binnenkort gepubliceerd worden. Dit leidt op termijn tot een aanpassingen en vervanging van de Belgische norm NBN D 50-001. Als Buildwise staan we mee aan de frontlinie bij de ontwikkeling van de nieuwe Belgische Annexe van de herziene EN 15665 door als brug te fungeren tussen de Europese regelgeving en de Belgische praktijk.

Het traject rond dit thema is al goed gevorderd dankzij meerdere afgeronde projecten zoals Prevent, Comisvent, Prio-climat en Innovation

Paper 41.

In 2026 wil Buildwise een sleutelrol opnemen als facilitator bij de omzetting van de Europese norm EN naar nationale bijlagen en bij de implementatie ervan binnen het Belgische regelgevingskader.

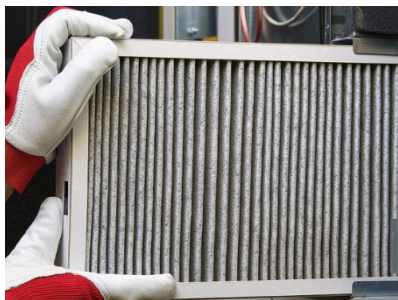
Noden van de sector en verwachte impact

- **Voorstellen van performante ventilatiesystemen in nieuwbouw en bestaande woningen, binnen een robuust en coherent regelgevend kader.**

Deliverables en timing

Type	Detailering	Timing
Artikel	Een grondige update van het bestaande artikel uit 2017 rond de impact van ventilatie op de EPB-score.	Mid '26

7. Ventilatie : IAQ, filtratie en onderhoud en indienststelling

Ventilatie van woningen is essentieel om voldoende luchtkwaliteit voor de bewoners te garanderen. Het ontwerp van het ventilatiesysteem is een belangrijk startpunt. De uiteindelijke luchtkwaliteit is ook afhankelijk van een correcte plaatsing van de luchtinlaat, een verstandige keuze van filtratie, en adequaat onderhoud.

Dankzij afgeronde onderzoeksprojecten zal Buildwise in 2026 werken aan de finalisatie van een referentiedocument over binnenluchtkwaliteit, filtratie en onderhoud. Daarnaast wil Buildwise een rol opnemen als facilitator van innovatie op het vlak van residentiële filtratie, met oplossingen die minder onderhoud vergen en zorgen voor een betere binnenluchtkwaliteit.

Noden van de sector en verwachte impact

- **Faciliteren van ontwerp en onderhoud van ventilatiesystemen in woningen om tot kwalitatieve, betrouwbare ventilatie te komen in woningen. Stimuleren van innovatie door alternatieve filtratie met een hoge performantie, een lager e-verbruik en minder onderhoud.**

Deliverables en timing

Type	Detailering	Timing
TV	TV 258.2: binnenluchtkwaliteit en onderhoud (werktitel)	Eind 2026
FAQ	De interactie tussen ventilatie en de dampkap	Mid '26

Valorisatieplan voor de sector

Referentiedocumenten, zoals Technische Voorlichtingen en Innovation Papers. Hulpmiddelen in de vorm van tools en webapps om de toepassing van deze documenten in de praktijk te vergemakkelijken. Live en online trainingen en korte video's om al deze acties te ondersteunen. Het verder uitbouwen van een overzichtelijke en gebruiksvriendelijke webpagina voor HVAC.

Toekomstige thema's waarover het TC zich buigt met het oog op toekomstige concrete acties:

Het verwarmen met warmtepompen blijft de hoofdactiviteit van het technisch comité HVAC voor de komende jaren. Nog steeds gerelateerd aan warmtepompen omvat het werkgebied ook koeling, energetische flexibiliteit, energieopslag en de gecombineerde productie van sanitair warm water. In het kader van de energietransitie staan ook warmtenetten op het programma. Er zal bijzondere aandacht worden besteed aan het stimuleren van activiteiten op het gebied van ventilatie en oververhitting.

Actieve werkgroepen in 2025

Type	Titel	Doelstelling
Technisch Comité	HVAC	Begeleiding en opvolging van BW-acties op het gebied van verwarming, ventilatie en koeling.
Werkgroep	TV 258.2	Opstellen van de 2 ^{de} aanvulling op TV 258 "Praktische gids voor basissystemen van woningventilatie." rond de thema's IAQ en onderhoud

Buildwise

Buildwise

TC Werkprogramma

2026

Pleister- en Gevelwerken

Studie en onderzoek voor kennisverwerving

Zie Project showroom van Buildwise-projecten - [Alle projecten van Buildwise](#)

Het Technisch Comité Pleister- en Gevelwerken van Buildwise ondersteunt de bouwsector bij het beheersen en verder ontwikkelen van de afwerkingstechnieken voor gevels en binnenwanden. Het comité werkt rond vijf hoofdthema's: **ETICS**, **Binnenpleisterwerken**, **Buitenpleisterwerken**, **Voegenwerk** en **Na-isolatie**.

Het heeft tot doel de **uitvoeringskwaliteit**, de **duurzaamheid van de bouwwerken** en de **preventie van bouwpathologieën** te versterken, in direct verband met de realiteit op de werf.

Het **werkprogramma 2026** sluit volledig aan bij de **BuildForward 2030**-visie, die streeft naar **duurzamer, performanter en economisch toegankelijk bouwen**, gebaseerd op sectorale samenwerking, innovatie en waardecreatie voor de eindgebruiker.

In het kader van **Ambitie 1 – Ecosysteem-denken en samenwerking**, zet het comité de ervaringen, technische adviezen en vastgestelde bouwpathologieën om in gedeelde technische referenties (Buildwise-TV's, artikels, detailfiches), en ondersteunt het de professionalisering van de sector, onder meer in het project voor een kwaliteitskader voor ETICS

In het kader van **Ambitie 2 – Technologie en processen**, richten de werkzaamheden zich op de **verduidelijking van de eisen**, de **digitalisering van details**, meetstaten en bestekken, evenals op de analyse van innovatieve oplossingen (klimaatgevels, circulariteit, herstelbaarheid).

Tot slot, in overeenstemming met **Ambitie 3 – Klantgerichtheid**, werkt het comité aan de **uitvoeringskwaliteit**, de **preventie van bouwschade** (aansluitingen ETICS-schrijnwerk, pleisters, voegwerk, na-isolatie) en de **duurzaamheid van de bouwelementen**, om de correctiekosten te beperken en duurzame waarde te creëren voor zowel de eindklant als voor de bouwsector.

1. ETICS

Of het nu gaat om een ETICS met pleisterafwerking of met een harde bekleding, buitengevelisolatie vormt een belangrijke hefboom voor de energetische renovatie en voor de prestaties van gevels, zowel bij nieuwbouw als bij renovatie

In 2026 zet het comité de consolidatie van de bestaande technische referenties voort en ontwikkelt het praktische tools die gericht zijn op het **veiligstellen van het ontwerp, het verhogen van de betrouwbaarheid van de uitvoering en het voorkomen van bouwschade**, in een context van grootschalige renovaties.

De werkzaamheden van het comité in 2026 richten zich prioritair op:

- De uitvoeringskwaliteit en de professionalisering van de sector, via de analyse en ondersteuning van trajecten voor certificatie of erkenning van ondernemingen, om zo een gegarandeerd kwaliteitsniveau van de werken te verzekeren..
- De regendichtheid van de aansluitingen tussen ETICS en schrijnwerk, geïdentificeerd als een terugkerend kritisch punt dat aan de basis ligt van talrijke infiltratieproblemen. Het comité ontwikkelt en verspreidt referentiedetails en robuuste oplossingen, geschikt voor zowel renovatie als nieuwbouw

Behoeften van de sector en verwachte impact (toekomstige acties)

1. Technische details (nieuwbouw en renovatie)
2. Specifieke aandachtspunten bij ETICS aangebracht op houtconstructies - voorkomen van bouwschade.
3. Duurzame oplossingen voor thermische isolatie en gevelesthiek (onderhoud, herstelling)
4. Begeleiding tijdens het proces van grootschalige energetische renovatie
5. Circulariteit en het gebruik van materialen met een lage milieu-impact
6. Digitalisering van de processen (meetstaat, bestekken, offertes)
7. Integratie van klimaatgevels

Delivrables en timing

Type	Specificatie	Timing
Support	Ondersteuning van BCCA – kwaliteitskader – Certificatie	2026-2027
Lang artikel	Hoe een regendichte aansluiting realiseren tussen buitenschrijnwerk en een ETICS?	2026-2027
Video	3D animatie van het aansluitdetail tussen ETICS en het buitenschrijnwerk	2026-2027
Artikel	Ontvangstcriteria: uitzicht – oppervlaktestructuur – kleur	2026
Artikel	Methode en techniek voor de herstelling van een ETICS	2026
Detailfiches	Integratie van nieuwe details	continu
Bouwgebreken	Pathologiefiches	Continu
FAQ	Meest gestelde vragen	continu
Cursus	Opleidingen, vormingen, webinars ... standaard en op vraag van aannemers en beroepsfederaties	continu

2. Binnenpleisterwerken

Binnenpleisterwerken blijven een veelgebruikte afwerkingstechniek, maar ze blijven aanleiding geven tot **terugkerende vragen op de werf**, onder meer met betrekking tot **scheurvorming, loskomen, toleranties, schimmelvorming** en de **aansluitingen op andere bouwelementen**.

Behoeften van de sector en verwachte impact

1. Technische details (nieuwbouw en renovatie)
2. Rol van binnenpleisters in de luchtdichtheid – ter hoogte van gevoelige aansluitingen
3. Specificaties voor leempleisters (prestaties, uitvoering)
4. Specificaties voor zogenaamde “waterdichte” pleisters (prestaties, uitvoering)
5. Digitalisering van de processen (meetstaat, bestekken, offertes)

Delivrables en timing

Type	Specificatie	Timing
TV Recap	Gipspleisters: aandachtspunten	2027
Video	Animatie van aansluitdetails tussen binnenpleister en schrijnwerk	2026
Detailfiches	Integratie van nieuwe details	continu
Bouwgebreken	Pathologiefiches	continu
FAQ	Meest gestelde vragen	continu
Cursus	Opleidingen, vormingen, webinars ... standaard en op vraag van aannemers en beroepsfederaties	continu

3. Buitenpleisterwerken

De toepassing van buitenpleisters (uitgezonderd ETICS) is minder verspreid dan andere technische oplossingen, maar biedt wel mogelijkheden, onder meer wanneer het gaat om het verfraaien van de gevel en het beschermen ervan tegen regeninslag binnen verschillende bouwtypologieën..

Behoeften van de sector en verwachte impact

De sector geeft aan nood te hebben aan een **verduidelijking van de eisen en prestaties van buitenpleisters** met betrekking tot **hun hygrothermisch gedrag** (wateropname, droging, dampdoorlaatbaarheid).

Andere behoeften van de sector en verwachte impact

1. Technische details (nieuwbouw en renovatie)
2. Digitalisering van de processen (meetstaat, bestekken, offertes)

Delivrables en timing

Type	Specificatie	Timing
Artikel	Buitenpleister: evenwicht tussen bescherming tegen regen en droging van de muur	2026
Detailfiches	Integratie van nieuwe details	continu
Bouwgebreken	Pathologiefiches	continu
FAQ	Meest gestelde vragen	continu
Cursus	Opleidingen, vormingen, webinars ... standaard en op vraag van aannemers en beroepsfederaties	continu

4. Voegenwerk

Het voegwerk van metselwerk speelt een bepalende rol, zowel op **esthetisch** vlak als voor de **duurzaamheid van gevels**.

De technische referenties voor voegenwerken van metselwerk zijn onlangs volledig bijgewerkt, met de publicatie in 2025 van TV 297 - opvoegen van metselwerk

Behoeften van de sector en verwachte impact

1. Keuze en compatibiliteit van mortels, in het bijzonder in het kader van renovatiewerken
2. Preventie van pathologieën, zoals de vorming van uitbloeiingen
3. Samenstelling van voegmortels: het type bindmiddel, de aard en korrelverdeling van de zandsoorten, evenals de gebruikelijke doseringen, om te beschikken over referentierecepten die representatief zijn voor de courante praktijken in de sector

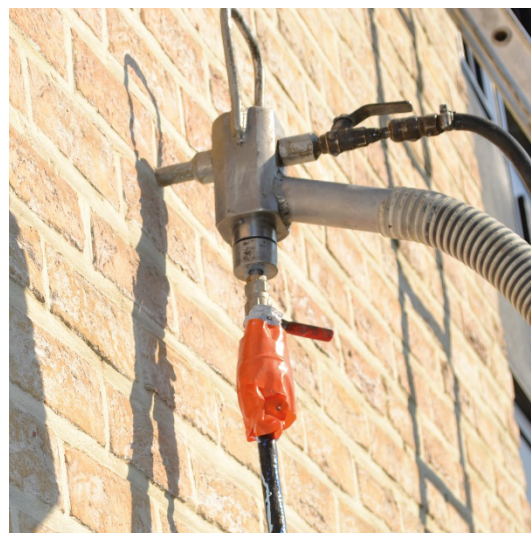
Delivrables en timing

Type	Specificatie	Timing
Detailfiches	Integratie van nieuwe details	continu
Bouwgebreken	Pathologiefiches	continu
FAQ	Meest gestelde vragen	continu
Cursus	Opleidingen, vormingen, webinars ... standaard en op vraag van aannemers en beroepsfederaties	continu

5. Na isolatie

De na-isolatie van niet-geïsoleerde spouwmuren is een eerste en onmisbare stap om een energetisch performante spouwmuur te verkrijgen. Deze techniek heeft de afgelopen tien jaar een sterke groei gekend, mede dankzij het kwaliteitskader dat door BCCA werd opgesteld en dat steunt op de complementariteit tussen STS 71.1 en TV 246 van Buildwise.

Door de gevoeligheid van de techniek blijft een continue opvolging tot op vandaag noodzakelijk om de prestaties op lange termijn te waarborgen en het ontstaan van bouwschade te vermijden..

Behoeften van de sector en verwachte impact

Het gebruik van glaswol bij na-isolatie verduidelijken, in het bijzonder wat betreft de gebruiksvoorwaarden en de aan vocht gerelateerde risico's, om de vastgestelde schadegevallen te voorkomen.

De opportuniteit evalueren van een herziening van TV 246 "Na-isolatie van spouwmuren door het opvullen van de luchtspouw", in overeenstemming met de herziening van STS 711 (2026), om een betere afstemming te verzekeren tussen de technische voorschriften en de praktijk.

Delivrables en timing

Type	Specificatie	Timing
TV/Artikel	Herziening of correctie/aanpassing van TV 246	2026
STS 71-1	Herziening – duurzaamheid van glaswol	2025-2026
Project	Monitoring van het vochtgehalte bij na-isolatie	2026 - 2027
Detailfiches	Integratie van nieuwe details	continu
Bouwgebreken	Pathologiefiches	continu
FAQ	Meest gestelde vragen	continu
Cursus	Opleidingen, vormingen, webinars ... standaard en op vraag van aannemers en beroepsfederaties	continu

Valorisatieplan naar de sector

Opleidingen en infosessies, databank met 'constructiedetails', verspreiding van publicaties via de vakbladen van partners (Embuild, UNEP/NaVAP, Bouwunie, ...)

Toekomstige thema's waarover het TC zich buigt met het oog op komende concrete acties:

Vakgebied: facilitering van de werken, preventie van bouwschade, ondersteunde uitvoering (exoskeletten)

Green Deal: energie-efficiëntie, duurzame ontwikkeling, circulariteit.

Bouw 4.0: digitalisering

Actieve werkgroepen in 2026

Type	Titel	Doelstelling
Comité Technique	Pleister- en gevelwerken	Sturing en opvolging van de Buildwise-acties op het vlak van pleisterwerken, voegwerk en gevel (onderzoeken, publicaties, ...).
Werkgroep	ETICS	Buildwise-acties in het domein van ETICS.
Werkgroep	Binnenpleisters	Buildwise-acties in het domein van binnenpleisters.
Werkgroep	Buitenpleisters	Buildwise-acties in het domein van buitenpleisters.
Werkgroep	Voegwerk	Buildwise-acties in het domein van voegwerk.
Werkgroep	Na-isolatie	Buildwiseacties in het domein van na-isolatie.

TC Werkprogramma

2026

*Schilderwerk, Soepele Muur- en
Vloerbekledingen*

Studie en onderzoek voor kennisverwerving

Zie Project showroom van Buildwise-projecten - [Alle projecten van Buildwise](#)

Het werkprogramma 2026 van het Technisch Comité **Schilderwerken en soepele wand- en vloerbekledingen** omvat 4 hoofdthema's: **1) Afwerking houten buitenschrijnwerk – prestaties & onderhoudstermijnen**, **2) Duurzaamheid en circulariteit**, **3) Schilderen van metselwerk** en **4) Ondergronden voor soepele en harsgebonden vloerbekledingen**. Een nieuwe hoofdthema “**Adaptatie aan de klimaatverandering**”, wordt voorbereid.

Het werkplan van TC Schilderwerken en soepele wand- en vloerbekledingen sluit rechtstreeks aan bij **Build Forward 2030** door praktijkgerichte kennis om te zetten in hogere productiviteit, betere prestaties en minder faalkosten. Daarmee versterken we de **rentabiliteit** (minder herstel, minder discussies/claims) en ondersteunen we betaalbaarheid via robuuste uitvoeringsrichtlijnen, TV's en checklists die fouten voorkomen en onderhoud voorspelbaarder maken. Tegelijk zetten we in op de **duurzaamheid** van de sector met thema's over biobased coatings, circulariteit en het aanbrengen van een afwerking op nieuwe duurzame houtsoorten. Nieuwe perspectieven in verband met aanpassingen aan de klimaatverandering (veroudering, microbiële aantasting, problemen in verband met donkere tinten) zijn in voorbereiding voor de toekomst.

In lijn met de pijlers van BuildForward werken we expliciet **ecosysteemgericht**: we verbinden aannemers, producenten en ketenpartners (bv. rond criteria voor beschilderbare bakstenen en dekvloeren die afwerkt worden met een harsgebonden of soepele bekleding) om tot gedeelde criteria en consistentere kwaliteit te komen. We zetten ook in op **innovatie** (o.a. sensoren voor dekvloerdroging) en op **klantwaarde** door onderhoudstermijnen, prestatieverwachtingen en duidelijke beslislogica te vertalen naar begrijpelijke, toepasbare tools voor de werf.

1. Afwerking houten buitenschrijnwerk - Prestaties & onderhoudstermijnen

Het TC Schilderwerken en soepele wand- en vloerbekledingen onderzoekt nieuwe ontwikkelingen en oplossingen voor problemen bij de afwerking van houten buitenschrijnwerk. Dit heeft vooral betrekking op de prestaties en duurzaamheid van aangebrachte afwerkingen en het vereiste onderhoud (onderhoudstijden, herkennen en voorbereiden van de ondergrond enz.). De bekomen informatie zal worden samengevat in een nieuwe Technische Voorlichtingsnota, die momenteel in voorbereiding is.

Tegelijkertijd rijzen er nieuwe vragen over het gedrag van afwerkingen die worden aangebracht op nieuwe houtsoorten, zoals thermisch of chemisch gemodificeerd hout of hout dat is behandeld met milieuvriendelijke biociden. Deze vragen vereisen nieuw onderzoek. Ze zullen de basis vormen voor een heroriëntatie van het thema.

Behoeften van de sector en verwachte impact

1. Gegevens over de prestaties van de verschillende afwerkingen (beits, lak enz.) en over hun verouderingsgedrag en vereiste onderhoud
2. Adviezen voor het voorbereiden en afwerken van de nieuwe houtsoorten die steeds vaker op de markt verschijnen (bijvoorbeeld thermisch en chemisch gemodificeerd hout)

Deliverables en timing

Type	Specificatie	Timing
Norm en artikel	NBN B 25-0002/3 Houten schrijnwerk - evolutie van de nationale classificatie van afwerkingsproducten	2026
Artikel	Aanpak voor de afwerking van thermisch gemodificeerd hout	2026
Checklist	Checklist voor de controle en voorbereiding van de ondergrond bij het afwerking van houten buitenschrijnwerk	2026
TV	Onderhoud van houten schrijnwerk	2027

2. Duurzaamheid en circulariteit

Gedreven door zowel de vraag van eindklanten als het (Europese) wetgevend kader zijn biobased formuleringen voor coating en soepele vloerbekledingsproducten momenteel volop in ontwikkeling. Het is echter nog steeds essentieel voor schilderbedrijven om deze producten vooraf grondig te beoordelen, omdat er nog veel vragen moeten worden beantwoord over hun technische prestaties, verouderingsgedrag, verwerkbaarheid en bepaalde grenzen aan hun gebruik.

Om deze uitdagingen het hoofd te bieden zullen we samenwerken met diverse betrokken actoren: fabrikanten, federaties, andere onderzoekscentra, enz. Het doel is om op korte termijn concrete informatie over bestaande oplossingen te verstrekken en op lange termijn bij te dragen aan de ontwikkeling van nieuwe producten.

Behoeften van de sector en verwachte impact

1. Concrete informatie over de prestaties van beschikbare biogebaseerde materialen.
2. Ontwikkeling van producten (verven en soepele bekledingen) die beter geschikt zijn voor een circulaire economie of gemaakt zijn van hernieuwbare grondstoffen

Deliverables en timing

Type	Specificatie	Timing
Artikel	Prestaties van biobased coatings voor minerale ondergronden	2026
Innovation Paper	Informatiefiches over biobased coatings	2027

3. Schilderen van metselwerk

In 2026 zet het TC Schilderwerken en soepele wand- en vloerbekledingen in op de valorisatie van het onderzoekswerk in verband met de problematiek van afbladderende verf op metselwerk en de vorming van uitbloeiingen op bakstenen. Samen met de federaties van baksteen-, mortel- en verffabrikanten zorgen we dat de criteria voor beschilderbare bakstenen en mortel worden aangepast in functie van de onderzoeksresultaten en dat de normen en praktijkrichtlijnen worden herzien.

Behoeften van de sector en verwachte impact

1. Eenvoudige methodiek voor het vooronderzoek van metselwerk om een risico op bepaalde pathologieën (afbladdering, blaarvorming enz.) op voorhand vast te stellen
2. Criteria voor de bakstenen om hun gedrag vooraf in te schatten (beschilderbare bakstenen).
3. Aanbevelingen over de afwerkingen die kunnen worden overwogen naargelang de eigenschappen van de bakstenen en/of het metselwerk

Deliverables en timing

Type	Specificatie	Timing
Artikel	Criteria met betrekking tot beschilderbare bakstenen & aanbevelingen voor het schilderen van metselwerk	2026
Technische gids	Pathologieën aan metselwerk	2026
Infosessie / Webinar	Aanbevelingen voor het schilderen van metselwerk	2026

4. Ondergronden voor soepele en harsgebonden vloerbekledingen

De uitvoering van soepele en harsachtige vloerbekledingen blijft een belangrijk aandachtspunt voor het Technisch Comité. Een cruciale factor is de geschiktheid van de ondergrond. Dit geldt in het bijzonder bij de applicatie op dekvloeren. Er worden momenteel een aantal acties ondernomen om de resultaten van eerdere onderzoeksprojecten aan te vullen. Deze hebben in het bijzonder betrekking op de herziening van de Technische Voorlichtingsnota voor dekvloeren en de ontwikkeling van sensoren voor het monitoren van de droging van dekvloeren.

Behoeften van de sector en verwachte impact

1. Minder pathologieën bij het leggen van veerkrachtige of harsachtige vloerbedekkingen.
2. Ontwikkeling van slimme technologieën voor het opvolgen van vochtgehalte in dekvloeren.

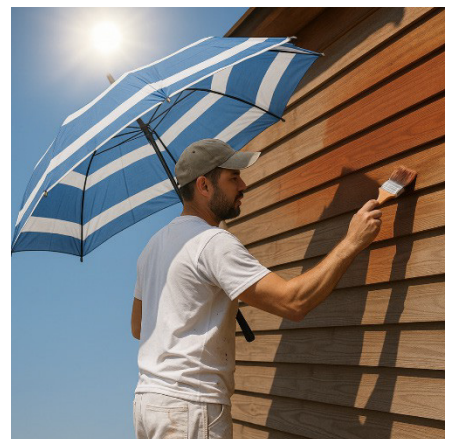
Deliverables en timing

Type	Specificatie	Timing
TV	Uitvoering van dekvloeren	2026
TV	Actualisering van de TV 241, 266 & 277 (via relevante addenda)	2026
Checklist	Checklist voor de controle en voorbereiding van de ondergrond bij het aanbrengen van harsgebonden vloerbekledingen	2026

5. IN VOORBEREIDING: Adaptatie aan de klimaatverandering

De klimaatverandering heeft reeds merkbare gevolgen op het verouderingsgedrag van coatingproducten. Twee concrete voorbeelden zijn de versnelde vorming van microbiële aantasting van buitenverven en ETICS afwerkingslagen (vergroening) en pathologieën van donkerkleurige verven (loslaten van de ondergrond, blaarvorming), in het bijzonder op gelamineerd hout, pleisterwerk en beton.

Met dit nieuwe thema willen we nadenken over wijzigingen in de testnormen, de verwachte prestaties van materialen en praktische aanbevelingen zodat de sector zich kan voorbereiden voor deze nieuwe uitdagingen.

Valorisatieplan voor de sector

Opleidingen en informatieavonden, databank 'bouwdetails', vermelding van publicaties in tijdschriften van partners (Embuild, Vereniging van Belgische Schilders, IVP, Vlaamse Schilders, Menuiserie Plus, Bouwunie, Valipac, Fost Plus, ECODDS, Federatie van schilders, Terre cuite et construction enz.)

Buildwise

TC Werkprogramma

2026

Harde Muur- en Vloerbekledingen

Studies en onderzoek voor kennisopbouw

Zie Showroom met Buildwise-projecten - [Alle Buildwise-projecten](#)

Het werkprogramma 2026 van de Technische Comités **Harde Muur- en Vloerbekledingen** en **Steen & Marmer** bouwt voort op de acties die in 2025 zijn opgestart. Het omvat twee hoofdthema's: de evolutie van **Materialen en uitvoering** en **Milieu en circulariteit**.

Het werkplan 2026 van de Technische Comités Harde Muur- en Vloerbekledingen en Steen & Marmer sluit volledig aan bij de ambities van **BuildForward 2030** en vertaalt de strategische visie van de sector in concrete acties. De werkzaamheden op het gebied van dekvloeren, het plaatsen van keukenbladen en gevels van natuursteen zijn gericht op het verbeteren van de kwaliteit, duurzaamheid en reproduceerbaarheid van de werkzaamheden, terwijl fouten en afwijkingen op de bouwplaats worden beperkt. De initiatieven op het gebied van gerecycleerde materialen, het hergebruik van natuursteen en circulaire plaatsingstechnieken illustreren het engagement van de sector voor het milieu en de circulaire economie. Door de kennisbasis te verrijken met NIT's, gidsen, FAQ's en opleidingen, bieden de twee comités voorschrijvers en plaatsers betrouwbare en direct toepasbare oplossingen, waardoor innovatie en samenwerking tussen de actoren worden versterkt. Al deze acties laten zien hoe de CT's de richtlijnen van BuildForward 2030 omzetten in tastbare resultaten, wat bijdraagt aan beter georganiseerde bouwplaatsen, beter presterende gebouwen en een duurzamere en veerkrachtigere sector.

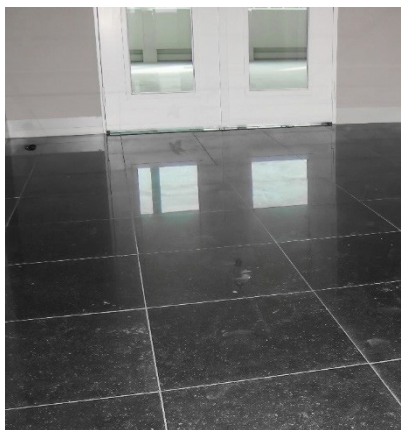
BUILD
Forward
2030

I. Materialen en uitvoering

Deze thematiek omvat alle acties die gericht zijn op verbetering van kwaliteit, duurzaamheid en innovatie bij harde bekledingen en natuursteen, zowel binnen als buiten. Het programma bevat vier grote pijlers:

- **Dekvloeren:** Herziening van de referentiedocumenten (TV 189 & 193), integratie van prestatie-eisen rekening houdend met nieuwe gerecycleerde materialen en hulpstoffen, alsook nieuwe uitvoeringstechnieken.

- **Plaatsing van tegels:** Ontwikkeling van praktische aanbevelingen voor het leggen, het beheer van voegen, het voorkomen van pathologieën (holle geluiden, scheuren) en het rekening houden met nieuwe formaten en materialen.
- **Toepassing van natuursteen in gebouwen:** Actualisering van de referentienormen voor het leggen van keukenplannen, vloeren en andere elementen in natuursteen, rekening houdend met de technische en esthetische evoluties op de markt.
- **Natuursteen in gevels:** Actualisering van de voorschriften voor natuurstenen gevels (TV I46), rekening houdend met de eisen op het gebied van duurzaamheid, veiligheid en architectonische innovatie.

Noden van de sector en verwachte impact

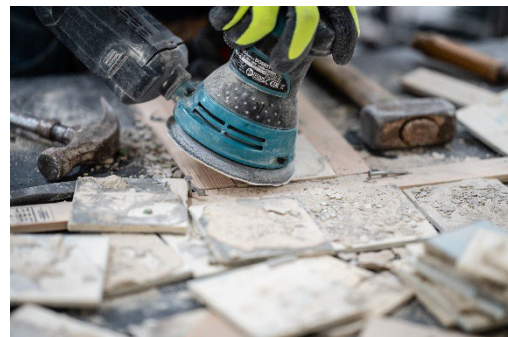
1. Actualisering van de referentiedocumenten (uit 1993 en 1994) betreffende de toepassing van dekvloeren.
 2. Opstellen van een kader voor de toepassing van de prestatie-eisen voor dekvloeren (STS).
 3. Bouwdetails verstrekken aan aannemers en andere bouwprofessionals die bij de verschillende werkzaamheden betrokken zijn (vloerenleggers, installateurs van keukenwerkbladen en gevels).
 4. Opstellen van een referentiedocument en bijbehorende details voor de plaatsing van keukenwerkbladen van keramiek, natuursteen en composietmateriaal.
 5. Het bestaande referentiedocument over natuurstenen gevels (TV I46) bijwerken.
 6. Informatie nodig over de juiste uitvoering van randstroken (inclusief hoeken), dilatatievoegen en het herstellen van voegen.
 7. Beter inzicht in het vochtgehalte van een betonnen ondergrond bij het aanbrengen van gespoten PUR-isolatieschuim onder dekvloeren.
 8. Herhaling van de aandachtspunten bij de bouw van zwembaden (van beton of gemetseld), met name wat betreft stabiliteit, waterdichtheid, zwembadranden en randstenen.
 9. Korte herinnering aan informatie over holle geluiden in tegels.
 10. De sector informeren over vlekken op natuurstenen tegels na een overstroming.
 11. Technologische monitoring van nieuwe materialen en nieuwe toepassingstechnieken.
- **Dekvloerders beheersen de vakkundige uitvoering van dekvloeren.**
 - **Voorschrijvers en dekvloerders begrijpen de invloed van verschillende materialen en de uitvoering op de eigenschappen van de uiteindelijke dekvloer.**
 - **Voorschrijvers en dekvloerders zijn in staat om de juiste samenstelling en legtechniek te kiezen op basis van het toepassingsgebied van een dekvloer.**
 - **De kwaliteit van de dekvloeren verbetert, de vloercomplexen worden duurzamer.**
 - **De installateurs van keukenwerkbladen beheersen de vakkundige plaatsing van keukenwerkbladen.**
 - **De aannemers beheersen de vakkundige plaatsing van gevelbekleding.**
 - **De plaatsers/tegelzetters zijn zich bewust van de te volgen procedures en de te combineren producten.**
 - **Beheersing van de aandachtspunten voor een goede uitvoering.**
 - **De sector is op de hoogte van de eigenschappen, voor- en nadelen van nieuwe materialen en nieuwe uitvoeringstechnieken.**

Deliverables en timing

Type	Detailing	Timing
TV	TV-dekvloeren: herziening van TV 189 en 193	Q4 2026
TV	Keukenwerkbladen (natuursteen, composieten en keramische tegels)	2027
TV	Actualisering van TV 146 'Verticale buitenbekledingen van dunne natuurlijke steenmaterialen'	2028
Artikel	Gebruik van wapening in dekvloeren (mededeling van TV)	Q3 2026
Artikel	Aanbrengen van randstroken, voegen en behandeling van hoeken	Q1 2026
Artikel	Vochtigheidscriteria voor beton voor gespoten PUR	Q3 2026
Artikel	Waterdichtheid	Q2 2026
Artikel	Herziening van TV 213	Q1 2026
Artikel	Zwembad – Stabiliteit van de kuip	Q3 2026
Artikel	Zwembad – Waterdichtheid van de kuip	Q3 2026
FAQ	Dubbele verlijming van terrastegels 60*60, ongeacht de dikte	Q3 2026
FAQ	Holle geluiden vermijden	Q4 2026
FAQ	Tolerantie op de diepte van tegelvoegen	Q4 2026
FAQ	Vlekken op natuurstenen tegels na overstroming	Q3 2026
FAQ	Waterstagnatie op een buitenterras	Q4 2026
FAQ	Kromtrekken/vervorming van stenen	Q4 2026
Animatie	Voegmortel (toepassing en pathologieën)	Q4 2026
Bouwgebrekfiche	Vorbereiding en goedkeuring van de ondergrond	Q4 2026
Bouwgebrekfiche	Gevelplint in natuursteen	Q4 2026
Onderzoek	Projectresultaten over sensoren voor dekvloeren (RE S_MonHuMa)	2026
Detail	Deurdrempelverbinding	Q2 2026
Technology Watch	Technologische monitoring van nieuwe materialen en toepassingstechnieken	2026

2. Milieu en circulariteit

Dit thema heeft tot doel de sector bewust te maken van en te begeleiden bij de ecologische transitie, met de nadruk op de circulariteit van materialen, hergebruik en duurzame innovatie. De geplande acties zullen het mogelijk maken concrete oplossingen te identificeren en te promoten om de ecologische voetafdruk van systemen die gebruikmaken van harde bekledingen en natuursteen te verkleinen, en tegelijkertijd te voldoen aan de verwachtingen van eindklanten en voorschrijvers.

Noden van de sector en verwachte impact

1. Behoefte aan bewustmaking rond het thema afvalbeheer en circulariteit
 2. Behoefte aan informatie over de mogelijkheden voor hergebruik van natuursteen (criteria)
 3. Technologische monitoring van nieuwe materialen met een lage milieu-impact
 4. Technologische monitoring van nieuwe circulaire plaatsingstechnieken
- **Aannemers zijn zich bewust van de mogelijkheden aan het einde van de levensduur van materialen.**
 - **Er worden duidelijke criteria vastgesteld voor het hergebruik van natuursteen in verschillende toepassingen.**
 - **Aannemers worden op de hoogte gehouden van de kenmerken van innovatieve materialen.**
 - **Aannemers worden op de hoogte gehouden van de voor- en nadelen van nieuwe circulaire plaatsingstechnieken.**

Deliverables en timing

Type	Detailering	Timing
Technology Watch	Technologische monitoring van nieuwe ecologische lijm mortels, hergebruik van natuursteen en circulaire plaatsingssystemen.	2026
Artikel Technology Watch	Teelblokken voor tegels met railsystemen.	Q1 2026
Artikel Technology Watch	De verschillende soorten dekvloeren (biologisch, circulair, cementvrij, drainerend).	Q2 2026
Artikel Technology Watch	Circulaire en/of hergebruikte vloersystemen.	2027

Valorisatieplan voor de sector

Opleidingen en informatieavonden, database met 'constructieve details', doorsturen van publicaties in de tijdschriften van de partners (Fecamo-Procarro, Veille technologique, La Chronique, Bouwkroniek, Embuild Magazine)

Actieve werkgroepen in 2026

Type	Titel	Doelstelling
Wergroep	TV dekvloeren	Herziening TV 189 en 193
Wergroep	Keukenwerkbladen	Opstellen van een nieuwe TV
Wergroep	Gevelsystemen	Herziening TV 146

Buildwise

TC Werkprogramma

2026

Steen & Marmer

Studies en onderzoek voor kennisopbouw

Zie Showroom met Buildwise-projecten - [Alle Buildwise-projecten](#)

Het werkprogramma 2026 van de Technische Comités **Harde Muur- en Vloerbekledingen** en **Steen & Marmer** bouwt voort op de acties die in 2025 zijn opgestart. Het omvat twee hoofdthema's: de evolutie van **Materialen en uitvoering** en **Milieu en circulariteit**.

Het werkplan 2026 van de Technische Comités Harde Muur- en Vloerbekledingen en Steen & Marmer sluit volledig aan bij de ambities van **BuildForward 2030** en vertaalt de strategische visie van de sector in concrete acties. De werkzaamheden op het gebied van dekvloeren, het plaatsen van keukenbladen en gevels van natuursteen zijn gericht op het verbeteren van de kwaliteit, duurzaamheid en reproduceerbaarheid van de werkzaamheden, terwijl fouten en afwijkingen op de bouwplaats worden beperkt. De initiatieven op het gebied van gerecycleerde materialen, het hergebruik van natuursteen en circulaire plaatsingstechnieken illustreren het engagement van de sector voor het milieu en de circulaire economie. Door de kennisbasis te verrijken met NIT's, gidsen, FAQ's en opleidingen, bieden de twee comités voorschrijvers en plaatsers betrouwbare en direct toepasbare oplossingen, waardoor innovatie en samenwerking tussen de actoren worden versterkt. Al deze acties laten zien hoe de CT's de richtlijnen van BuildForward 2030 omzetten in tastbare resultaten, wat bijdraagt aan beter georganiseerde bouwplaatsen, beter presterende gebouwen en een duurzamere en veerkrachtigere sector.

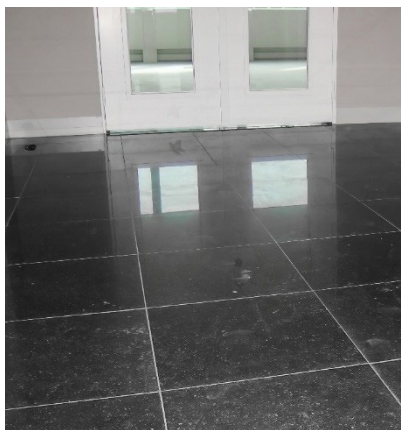
BUILD
Forward
2030

I. Materialen en uitvoering

Deze thematiek omvat alle acties die gericht zijn op verbetering van kwaliteit, duurzaamheid en innovatie bij harde bekledingen en natuursteen, zowel binnen als buiten. Het programma bevat vier grote pijlers:

- **Dekvloeren:** Herziening van de referentiedocumenten (TV 189 & 193), integratie van prestatie-eisen rekening houdend met nieuwe gerecycleerde materialen en hulpstoffen, alsook nieuwe uitvoeringstechnieken.

- **Plaatsing van tegels:** Ontwikkeling van praktische aanbevelingen voor het leggen, het beheer van voegen, het voorkomen van pathologieën (holle geluiden, scheuren) en het rekening houden met nieuwe formaten en materialen.
- **Toepassing van natuursteen in gebouwen:** Actualisering van de referentienormen voor het leggen van keukenplannen, vloeren en andere elementen in natuursteen, rekening houdend met de technische en esthetische evoluties op de markt.
- **Natuursteen in gevels:** Actualisering van de voorschriften voor natuurstenen gevels (TV I46), rekening houdend met de eisen op het gebied van duurzaamheid, veiligheid en architectonische innovatie.

Noden van de sector en verwachte impact

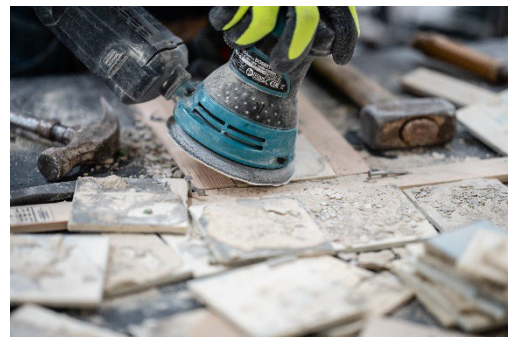
1. Actualisering van de referentiedocumenten (uit 1993 en 1994) betreffende de toepassing van dekvloeren.
 2. Opstellen van een kader voor de toepassing van de prestatie-eisen voor dekvloeren (STS).
 3. Bouwdetails verstrekken aan aannemers en andere bouwprofessionals die bij de verschillende werkzaamheden betrokken zijn (vloerenleggers, installateurs van keukenwerkbladen en gevels).
 4. Opstellen van een referentiedocument en bijbehorende details voor de plaatsing van keukenwerkbladen van keramiek, natuursteen en composietmateriaal.
 5. Het bestaande referentiedocument over natuurstenen gevels (TV I46) bijwerken.
 6. Informatie nodig over de juiste uitvoering van randstroken (inclusief hoeken), dilatatievoegen en het herstellen van voegen.
 7. Beter inzicht in het vochtgehalte van een betonnen ondergrond bij het aanbrengen van gespoten PUR-isolatieschuim onder dekvloeren.
 8. Herhaling van de aandachtspunten bij de bouw van zwembaden (van beton of gemetseld), met name wat betreft stabiliteit, waterdichtheid, zwembadranden en randstenen.
 9. Korte herinnering aan informatie over holle geluiden in tegels.
 10. De sector informeren over vlekken op natuurstenen tegels na een overstroming.
 11. Technologische monitoring van nieuwe materialen en nieuwe toepassingstechnieken.
- **Dekvloerders beheersen de vakkundige uitvoering van dekvloeren.**
 - **Voorschrijvers en dekvloerders begrijpen de invloed van verschillende materialen en de uitvoering op de eigenschappen van de uiteindelijke dekvloer.**
 - **Voorschrijvers en dekvloerders zijn in staat om de juiste samenstelling en legtechniek te kiezen op basis van het toepassingsgebied van een dekvloer.**
 - **De kwaliteit van de dekvloeren verbetert, de vloercomplexen worden duurzamer.**
 - **De installateurs van keukenwerkbladen beheersen de vakkundige plaatsing van keukenwerkbladen.**
 - **De aannemers beheersen de vakkundige plaatsing van gevelbekleding.**
 - **De plaatsers/tegelzetters zijn zich bewust van de te volgen procedures en de te combineren producten.**
 - **Beheersing van de aandachtspunten voor een goede uitvoering.**
 - **De sector is op de hoogte van de eigenschappen, voor- en nadelen van nieuwe materialen en nieuwe uitvoeringstechnieken.**

Deliverables en timing

Type	Detailing	Timing
TV	TV-dekvloeren: herziening van TV 189 en 193	Q4 2026
TV	Keukenwerkbladen (natuursteen, composieten en keramische tegels)	2027
TV	Actualisering van TV 146 'Verticale buitenbekledingen van dunne natuurlijke steenmaterialen'	2028
Artikel	Gebruik van wapening in dekvloeren (mededeling van TV)	Q3 2026
Artikel	Aanbrengen van randstroken, voegen en behandeling van hoeken	Q1 2026
Artikel	Vochtigheidscriteria voor beton voor gespoten PUR	Q3 2026
Artikel	Waterdichtheid	Q2 2026
Artikel	Herziening van TV 213	Q1 2026
Artikel	Zwembad – Stabiliteit van de kuip	Q3 2026
Artikel	Zwembad – Waterdichtheid van de kuip	Q3 2026
FAQ	Dubbele verlijming van terrastegels 60*60, ongeacht de dikte	Q3 2026
FAQ	Holle geluiden vermijden	Q4 2026
FAQ	Tolerantie op de diepte van tegelvoegen	Q4 2026
FAQ	Vlekken op natuurstenen tegels na overstroming	Q3 2026
FAQ	Waterstagnatie op een buitenterras	Q4 2026
FAQ	Kromtrekken/vervorming van stenen	Q4 2026
Animatie	Voegmortel (toepassing en pathologieën)	Q4 2026
Bouwgebrekfiche	Vorbereiding en goedkeuring van de ondergrond	Q4 2026
Bouwgebrekfiche	Gevelplint in natuursteen	Q4 2026
Onderzoek	Projectresultaten over sensoren voor dekvloeren (RE S_MonHuMa)	2026
Detail	Deurdrempelverbinding	Q2 2026
Technology Watch	Technologische monitoring van nieuwe materialen en toepassingstechnieken	2026

2. Milieu en circulariteit

Dit thema heeft tot doel de sector bewust te maken van en te begeleiden bij de ecologische transitie, met de nadruk op de circulariteit van materialen, hergebruik en duurzame innovatie. De geplande acties zullen het mogelijk maken concrete oplossingen te identificeren en te promoten om de ecologische voetafdruk van systemen die gebruikmaken van harde bekledingen en natuursteen te verkleinen, en tegelijkertijd te voldoen aan de verwachtingen van eindklanten en voorschrijvers.

Noden van de sector en verwachte impact

1. Behoeftte aan bewustmaking rond het thema afvalbeheer en circulariteit
 2. Behoeftte aan informatie over de mogelijkheden voor hergebruik van natuursteen (criteria)
 3. Technologische monitoring van nieuwe materialen met een lage milieu-impact
 4. Technologische monitoring van nieuwe circulaire plaatsingstechnieken
- **Aannemers zijn zich bewust van de mogelijkheden aan het einde van de levensduur van materialen.**
 - **Er worden duidelijke criteria vastgesteld voor het hergebruik van natuursteen in verschillende toepassingen.**
 - **Aannemers worden op de hoogte gehouden van de kenmerken van innovatieve materialen.**
 - **Aannemers worden op de hoogte gehouden van de voor- en nadelen van nieuwe circulaire plaatsingstechnieken.**

Deliverables en timing

Type	Detailering	Timing
Technology Watch	Technologische monitoring van nieuwe ecologische lijm mortels, hergebruik van natuursteen en circulaire plaatsingssystemen.	2026
Artikel Technology Watch	Teelblokken voor tegels met railsystemen.	Q1 2026
Artikel Technology Watch	De verschillende soorten dekvloeren (biologisch, circulair, cementvrij, drainerend).	Q2 2026
Artikel Technology Watch	Circulaire en/of hergebruikte vloersystemen.	2027

Valorisatieplan voor de sector

Opleidingen en informatieavonden, database met 'constructieve details', doorsturen van publicaties in de tijdschriften van de partners (Fecamo-Procarro, Veille technologique, La Chronique, Bouwkroniek, Embuild Magazine)

Actieve werkgroepen in 2026

Type	Titel	Doelstelling
Wergroep	TV dekvloeren	Herziening TV 189 en 193
Wergroep	Keukenwerkbladen	Opstellen van een nieuwe TV
Wergroep	Gevelsystemen	Herziening TV 146

Buildwise

TC Werkprogramma

2026

Smart & Sustainable Constructions

Studies en onderzoek voor kennisopbouw

Zie Showroom met Buildwise-projecten - [Alle Buildwise-projecten](#)

Het werkprogramma 2026 van de het **Technisch Comité Smart & Sustainable Constructions** omvat 3 hoofdthema's: **Smart Buildings**, **Milieu-impact** en **Circulaire economie in de bouw**.

Deze thema's worden opgevolgd door 2 commissies:

- Commissie Smart Buildings
- Commissie Sustainable Constructions (Milieu-impact & Circulaire economie)

I. Smart Buildings

Een smart building of slim gebouw is een duurzaam en energie-efficiënt gebouw dat dankzij een slim ontwerp, de nodige installaties en geconnecteerde systemen op een efficiënte manier gebruikt en beheerd kan worden.

Een slim gebouw laat toe om de individuele gebouwgebruikers een optimaal comfort en gebruikerservaring te geven en biedt allerlei diensten aan gebouwgebruikers, gebouwbeheerders en externe partijen aan.

Gebouwen zijn vandaag duidelijk veel meer dan de som van de toegepaste materialen. Gebruikers en beheerders stellen alsmaar hogere eisen en verwachtingen. Om hierop te kunnen inspelen kan de bouwsector gebruik maken van de digitalisering en de technologische vooruitgang. Gebouwen worden smart buildings die toelaten om op basis van data en connectiviteit te monitoren, te analyseren en (al dan niet automatisch) bij te sturen waar nodig. We gaan in sneltempo naar een situatie waarin sensoren, het Internet of Things, gebouw- en energiebeheerssystemen en performante software in elk bouwproject een even belangrijke rol spelen als de gebruikte bouwmaterialen of -producten.

De commissie 'Smart Buildings' onderneemt acties om bouwbedrijven, en de bouwsector in het algemeen, de waarde van deze technologische vooruitgang en de opportuniteiten die dit oplevert beter te laten begrijpen en zich eigen te maken. Ook wordt er ingezet op acties om bouwbedrijven te helpen data van gebouwen beter te capteren, verwerken en interpreteren, wat leidt tot een verhoogde prestatie van de gebouwen (en efficiënter beheer en onderhoud) over de levensduur van de gebouwen.

Noden van de sector en verwachte impact

➤ Bouwbedrijven, en bij uitbreiding de hele sector:

- hebben een grotere algemene kennis van de basisprincipes, is op de hoogte van innovaties, weet wat er reilt en zeilt in het domein
- weten wat met nieuwe technologie te doen, hoe ze in een business model kunnen passen & zijn klaar om ze te implementeren
- krijgen zicht op de data waar ze al over beschikken, de waarde ervan en hoe ze huidige problemen kunnen oplossen of extra waarde kunnen creëren door extra data te capteren
- hebben kennis over kader regelgeving / labels / ... en passen deze correct toe, of creëren er meerwaarde mee naar de klant toe

➤ Publieke bouwheren nemen een voorbeeldfunctie in wat betreft evolutie richting smart buildings & zetten de markt in het algemeen mee in beweging

Deliverables en timing

Type	Detailing	Timing
Guide	Gids : BACS regelgeving- Building Automation Control Systems	2026
Artikel	Trillingsanalyse bij voorspellend onderhoud.	2026
Artikel	Smart Services van SRI per thematiek	2026
Artikel	Excitatie testen (concept, meerwaarde, ervaringen)	2026
Vidéo	Testimonials on excitatie testen en implementatie van een MPC (Model Predictive Control)	2026
Methodologie / tool	Opportunity Scan – Building Automation Control Systems	2027
Demo	Dashboard – energetische monitoring /water monitoring van BWZ	2026
Project	Meerwaarde van de nieuwe onderhoudsconcepten	2027

2. Milieu-impact

De bouwsector is één van de grootste materiaal- en energieverbruikers, alsook één van de voornaamste producenten van broeikasgassen. Zo verbruikt hij meer dan 50 % van de wereldwijd ontgonnen materialen en zorgt hij voor 30 % van de wereldwijde CO₂-uitstoot. Bouwmaterialen zijn verantwoordelijk voor 40% van de materiaalgebonden CO₂-uitstoot.

Europees, nationaal en regionaal zijn referentiekaders in ontwikkeling, die de koppeling maken tussen gebouwen en hun impact op vlak van materialen en energiegebruik. Inzicht in milieu-impact én CO₂-uitstoot is essentieel in de positionering van nieuwe materialen, gebouwen en de bouw als sector. Correcte en transparante methoden en goede benchmarks kunnen voor een level-playing field zorgen. De verschillende spelers in de sector moeten hierbij inzichten verkrijgen in het potentieel dat ze hebben om hun impact op het milieu te verbeteren.

De algemene doelstelling van de commissie is het verfijnen van het referentiekader voor milieuprestaties in de bouw en de concrete vertaling ervan naar de praktijk. We willen beantwoorden aan de nood van de sector om meer inzichten te krijgen in de milieu-impact van gebouwen. Men heeft nood aan grootte-orde, infografieken en inzichten enerzijds, maar ook stappenplannen, concrete strategieën om tot significante reducties te komen en quick wins, en dit liefst per bouwberoep en/of gebouwonderdeel.

Noden van de sector en verwachte impact

- De sector kan zich baseren op een uniforme en algemeen gedragen rekenmethode voor milieuprestaties.
- De relevante actoren zijn op de hoogte van de gangbare rekenmethodieken, regelgeving en beschikbare informatie.
- Aannemers of andere actoren die inzetten op circulaire principes kunnen de milieuvoordelen ervan begroten.
- Aannemers, architecten, studiebureaus bezitten de nodige kennis om oplossingen met een lagere milieu-impact voor te stellen.
- Men kan eenvoudig aan de slag met beschikbare tools waardoor de bijkomende tijdslast om milieuprestaties in rekening te brengen beperkt wordt.
- Aannemers zetten in op het verlagen van de milieu-impact van de werffase

Deliverables en timing

Type	Detailering	Timing
Website / publicatie	Verdere uitbouw themapagina op Buildwise website	2026
Publicatie	Rapport monitoring van milieu-impact op de werf (met link naar CO2 prestatieladder)	2026
Methodologie	Praktische implementatie van BIM in TOTEM	2026
Publicatie	Buildwise asset om milieu-impact van gebouwen inzichtelijker te maken	2027
Methodologie	Verbetering parametrisatie voor berekening van structuren in TOTEM	2026
Norm	Publicatie van een DTD normatief document samen met de sector	2026
Artikel	Buildwise artikel: integratie van module D in TOTEM	2026
Artikel	Buildwise artikel: checklist hoe CO2 reductie bekomen tijdens bouwwerken	2026

3. Circulaire economie in de bouw

In een circulaire bouwpraktijk worden gebouwen toekomstgericht ontworpen, zodat ze gedurende hun volledige levensduur een maximale flexibiliteit en transformatie-capaciteit kunnen bieden. Gebouwen worden met aandacht voor de verschillende levensduren van de materialen samengesteld en de constructie gebeurt met demontabele technieken. Er wordt gekozen voor materialen die de mogelijkheid bieden om opnieuw in kringlopen gebracht te worden.

Bestaande gebouwen kunnen een belangrijke bron van grondstoffen zijn. Met de juiste kennis en instrumenten kunnen bouwafval en -materialen optimaal worden benut met: technieken en processen voor het slopen en inventariseren van afval, nieuwe methoden voor beheer en sortering van afval ter plaatse, het identificeren van recyclingkanalen, maar ook het ontwikkelen van nieuwe toepassingsmogelijkheden voor bepaalde doeleinden.

Tot slot biedt de transitie naar een circulaire bouweconomie opportuniteiten m.b.t. innovatieve "businessmodellen" die aannemers in staat stellen om meerwaarde te creëren voor hun klanten, maar ook uitdagingen rond nieuwe regelgeving, een evoluerend beleid, nieuwe aanbestedingsvormen, enz.

De commissie streeft ernaar de aannemer maximaal te ondersteunen en te begeleiden bij het implementeren van een circulaire bouwpraktijk. Ze zet vooral in op de valorisatie van onderzoeksprojecten naar bruikbare handvaten en tools om de sector op weg te helpen, het delen van praktijkervaringen om knelpunten en best practices te kunnen blijven identificeren en in maximale synergie met andere initiatieven kennis opbouwen en verspreiden en het oppikken van toekomstige thema's en trends.

Noden van de sector en verwachte impact

- **Grotere algemene kennis bij de aannemer én de verschillende actoren in de bouw opdat de toepassing van circulaire principes gemakkelijker en professioneler kan verlopen.**
- **Bouwbedrijven kunnen de toepassing van circulaire oplossingen integreren in hun dagelijkse praktijk.**
- **Bouwbedrijven kunnen met vertrouwen in de technische en financiële haalbaarheid gerecupereerde materialen opnieuw inzetten in bouwprojecten.**
- **Bouwbedrijven passen hun praktijk aan om te komen tot een beter afvalbeheer en betere valorisatiemogelijkheden m.b.t. bouw- en sloopafval.**
- **De bouwsector en de aannemer zijn 'mee' met nieuwe tendensen, toekomstig beleid, stappen richting normalisatie, bruikbare tools, ... en kunnen deze toepassen.**

Deliverables en timing

Type	Detailering	Timing
IP	Veranderingsgericht bouwen voor aannemers – naar concrete oplossingen per bouwberoep	2027
Website	Verdere uitbouw en up-to-date houden van bouwensloopafval.be	2026
Website	Themapagina circulair bouwen up-to-date houden	2026
Artikel	Artikel over resultaten van project Mined2Rewind (hergebruik en ecosysteem)	2026
Normalisatie	Referentiedocument voor de hergebruikprocedure van minerale wol	2026
Normalisatie	Referentiedocumenten voor de hergebruikprocedure van houten balken	2026
Normalisatie	Voorbereiding horizontaal technisch kader voor hergebruik	2026
Linked-in Group	Voorlopers op de hoogte houden van interessante ontwikkelingen, onderzoeksresultaten, publicaties en events	2026

Valorisatieplan voor de sector

Opleidingen en info-avonden, database met 'bouwdetails', overname van publicaties in magazines van partners (Embuild Magazine, ...), info event, thematische workshops, ...

Toekomstige thema's waarover het TC zich buigt met het oog op toekomstige concrete acties:

Thema's gelinkt aan smart buildings:

- Digital Twins: Richting concrete use cases
- Exploitation and Maintenance : predictive maintenance
- Regulations : Smart Readiness Indicator and BACS (Building Automation and Control Systems)
- Smart4Circular: Onderzoek 'welke datastromen over de levensduur van het gebouw capteren om de principes van hergebruik & circulaire economie op gebouwen werkbaar te maken / te bevorderen?' -> Next steps? Opportunities ?
- Belang van data : unlocking the potential ?

Thema's gelinkt aan sustainable construction:

- Informatie bouwsector rond 'sustainable' bouwen: welke impact heeft de bouw & wat zijn de pistes voor oplossing + Rol aannemer (Themapagina)
- Regelgeving (EU, BE, VLA-WAL-BXL) opvolgen en mee helpen implementeren: CPR, Taxonomy, CSR, Level(s) ...
- Ondersteuning initiatieven rond sustainable construction (BA4SC, CO2-prestatieladder, GRO, ...)
- Concretisatie noden en activiteiten richting 2025 inzake duurzame bedrijfsvoering (logistiek, samenwerking, business modellen)

Actieve werkgroepen in 2026

Type	Titel	Doelstelling
Commissie	Smart Buildings	Sturing en opvolging van de acties van BW specifiek met betrekking tot het thema 'slimme en datagedreven gebouwen'.
Commissie	Sustainable Constructions	Sturing en opvolging van de acties van BW specifiek met betrekking tot de thema's 'milieu-impact' en 'circulaire economie'.
Werkgroep	Paspoorten in de bouw	thema opvolgen en ervaringen uitwisselen zodat snel geschakeld kan worden wanneer normalisatie rond paspoorten concreter wordt.

Buildwise

Buildwise

TC Werkprogramma

2026

Digital Construction

Studies en onderzoek voor kennisverwerving

Bekijk de Buildwise-projectshowroom - [Alle Buildwise-projecten](#)

Het werkprogramma 2026 van het Technisch Comité **Digital Construction** omvat 5 hoofdthema's:

- Structurering van informatie en uitwisseling daarvan tussen projectpartners
- Automatisering van processen (met name het proces van controle op de naleving van regels)
- Robotisering en industrialisering
- Verzameling en verwerking van gegevens om het uitvoerings- en beheerproces van bouwwerken te optimaliseren
- Digitale adoptie van de sector

1. Structurering van informatie en uitwisseling daarvan tussen projectpartners

De informatie over een project (met name aanwezig in BIM-modellen) moet goed gestructureerd zijn om deze te kunnen uitwisselen met projectpartners en voor meerdere doeleinden te kunnen gebruiken (zie voorbeelden van toepassingen in thema 2). Verschillende belangrijke publicaties/referenties vergemakkelijken met name het structurerings- en uitwisselingsproces: de "Belgische ISO 19650 Wiki" (met de essentiële informatiestromen binnen een project of organisatie in overeenstemming met de ISO 19650-norm), het NLBE-SfB-classificatiesysteem (het resultaat van een samenwerking tussen België en Nederland), BIMids (het resultaat van een samenwerking tussen België en Luxemburg) en de IFC-gids.

Hoewel deze publicaties al beschikbaar zijn, merken we dat deze referenties nog te weinig bekend zijn en te weinig worden gebruikt. Het TC Digital Construction zal zich vandaag en in de komende jaren concentreren op acties om de acceptatie van deze referenties te stimuleren.

Naast deze reeds beschikbare referenties, die moeten evolueren en worden toegepast, zijn er nog andere blokken waar het TC zich in de toekomst verder op wil toeleggen. Een belangrijk voorbeeld hiervan is het thema "BIM & productdata".

Fig. 1: Informatie als centraal punt van het project

Behoeften van de sector en verwachte impact

1. Het uitwisselen van informatie (en BIM-modellen) tussen de projectpartners blijft een uitdaging: de informatie is niet voldoende gestructureerd om gedurende het hele proces te kunnen worden gebruikt.
 2. Niet-geometrische informatie, zoals producteigenschappen, wordt onderbenut en de koppeling tussen aannemers en leveranciersinformatie kan worden verbeterd.
 3. De digitale samenwerking (BIM) tussen de projectpartners is niet optimaal en zou beter kunnen worden gestructureerd door middel van referentiedocumenten.
 4. Betere verbinding met de overheid nodig: op dit moment wordt het potentieel van BIM onvoldoende benut.
- **Effectieve digitale samenwerking - Digitale tools en het samenwerkingskader rond BIM tussen alle belanghebbenden maken een betere en effectievere samenwerking mogelijk.**
 - **Productgegevens en -eigenschappen - Aannemers kunnen productgegevens/eigenschappen gemakkelijk vinden en sneller in hun projecten integreren.**

Deliverables en timing

Type	Detail	Timing
Publicatie	BIM-werkproces volgens ISO 19650 1/ De door ISO aanbevolen templates invullen op basis van een fictief project om te laten zien hoe de documenten in de praktijk worden gebruikt en ingevuld.	2026/Q1
Publicatie	Studie over standaardbestekken 1/ Publicatie: "De criteria waaraan de standaardbestekken van de toekomst moeten voldoen"	2026/Q4
Publicatie	Structureren van productgegevens van fabrikanten 1/ Publicatie van het charter "Data Charter Digital Product Data"	2026/Q2
Opleiding	Interoperabiliteit en IFC 1/ Voorbereiding van de inhoud van een opleiding om het gebruik van IFC te versterken (om de inhoud van de IFC-gids bekend te maken) + geven van deze opleiding	2026/Q1

2. Automatisering van processen (met name het proces van controle op naleving van regels)

Op basis van gestructureerde gegevens en modellen met informatie over een project (zie thema 1) is het mogelijk om verschillende taken te automatiseren/verschillende toepassingen te vergemakkelijken. Om deze automatiseringen mogelijk te maken, is het ook van cruciaal belang dat de regelgevende en technische informatie (normen, technische voorlichtingsnota's, enz.) beter digitaal toegankelijk is en in tools wordt geïntegreerd (dit maakt het eenvoudiger en sneller om de naleving ervan te garanderen).

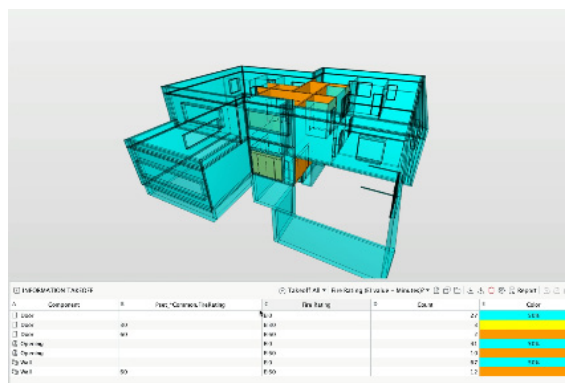

Fig. 2: Controle van de naleving van brandveiligheidsvoorschriften vergemakkelijkt door BIM

Tot de taken die kunnen worden geautomatiseerd of geoptimaliseerd, behoren met name taken op het gebied van planning, budgettering en logistiek. Een coherente en interoperabele structurering van de informatie maakt het bijvoorbeeld mogelijk om de planning van de bouwplaats, de kostenopvolging, het beheer van de bevoorrading, de coördinatie tussen de verschillende partijen en het anticiperen op risico's te verbeteren. Deze ontwikkelingen dragen rechtstreeks bij tot een verbetering van de rentabiliteit en productiviteit van bedrijven, ongeacht hun omvang, door een efficiëntere organisatie te ondersteunen die gebaseerd is op samenwerking, standaardisatie van werkmethoden, eliminatie van verspilling, intelligente logistiek en een flexibelere planning.

Behoeften van de sector en verwachte impact

1. Er moeten tal van controles worden uitgevoerd voordat met de bouw wordt begonnen en tijdens de hele duur hiervan. Er kan worden gecontroleerd of het project voldoet aan de eisen van de opdrachtgever, de brandveiligheidseisen, de hygiëne-eisen, de toegankelijkheidseisen voor personen met beperkte mobiliteit, enz. Voor eenzelfde thema (bijvoorbeeld brandveiligheid) moeten verschillende controles worden uitgevoerd, op verschillende momenten en op basis van verschillende criteria. Dit onderstreept de noodzaak om deze controles te vergemakkelijken, met name door gebruik te maken van gestructureerde gegevens en BIM.
2. Op dit moment zijn referenties zoals normen en regels voor goede praktijken niet geschikt voor een digitaal werkproces.
3. De logistiek van en naar de bouwplaats is moeilijk te controleren (oorzaken: beperkte ruimte op de bouwplaats, gefragmenteerde keten door betrokkenheid van veel onderaannemers, gedeeltelijke leveringen, onbetrouwbare planning, enz.).
4. Werkgevers zijn gefrustreerd door de hoge kosten van mislukkingen.
5. Klanten en werknemers zijn gefrustreerd omdat het werk vaak wordt onderbroken/niet correct verloopt

- Aannemers profiteren ten volle van (en maken gebruik van) gestructureerde gegevens (met name BIM-modellen) voor de keuze van materialen, snelle kostenramingen, planning, kwaliteitscontrole, veiligheidsorganisatie, enz.
- Overheden en normalisatie-/regelgevende instanties integreren een digitale aanpak voor het opstellen van referentiedocumenten die gemakkelijk door computers kunnen worden gelezen.
- Doordat de regels "machine-readable" zijn, is de regelgevende en technische informatie gemakkelijker toegankelijk en bruikbaar (met name via diverse tools/software).

Type	Detailing	Timing
Publicatie	Optimalisatie van de logistiek, het planningsproces en het budgettaire follow-upproces. 1/ Artikel in Buildwise Magazine "Een model gebruiken voor logistiek (kitting)". 2/ Online artikel op buildwise.be over het thema "BIM 4D" (planning + BIM-model), geïnspireerd door praktijkvoorbeelden van bedrijven met ervaring op dit gebied 3/ Online artikel op buildwise.be over het thema "BIM 5D" (BIM-model + planning + financiële gegevens) 4/ Online artikel op buildwise.be over het optimaliseren van de rendementsberekening	2026/Q4(1) 2026/Q2(2 en 3) 2026/Q1(4)
Publicatie	Controle op naleving 1/ Online publicatie op buildwise.be waarin wordt beschreven hoe de controle op de naleving van de brandveiligheidsvoorschriften kan worden geautomatiseerd 2/ Online publicatie waarin de voordelen van BIM worden beschreven voor het controleren van essentiële criteria bij het ontwerpen van een ventilatiesysteem	2026/Q2

3. Robotisering en industrialisering

Industrialisatie, automatisering en tal van digitale technologieën maken het mogelijk om de productiviteit van de bouwsector te verbeteren. Het technologisch potentieel groeit snel. Door deze technologieën te omarmen en op de juiste manier te integreren, kan de sector oplossingen ontwikkelen voor tal van huidige uitdagingen. Zo kan de sector onder meer de productiviteit verhogen en de kosten verlagen, de arbeidsomstandigheden aangenamer en veiliger maken en het tekort aan geschoolde arbeidskrachten opvangen. Industrialisatie en automatisering maken het ook mogelijk om

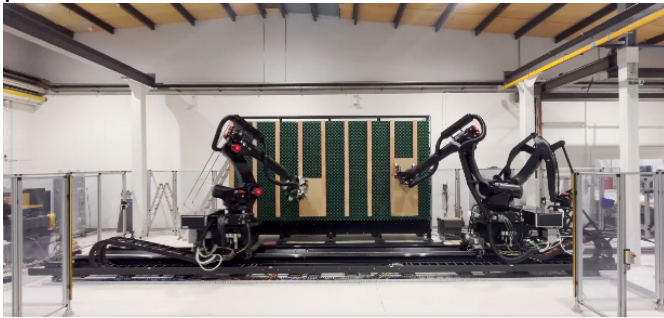

Fig. 3: Prefabricage met behulp van robots om de productie te automatiseren

grootschalige renovatieprojecten uit te voeren, de bouw betaalbaarder te maken en de

flexibiliteit en aanpasbaarheid van gebouwen te vergroten. In het kader van zijn actieplan en in samenwerking met zijn referentiepartners op dit gebied zal Buildwise bedrijven op deze weg inspireren en begeleiden.

Behoeften van de sector en verwachte impact

1. De industriële processen en systemen zijn nog niet voldoende ontwikkeld voor toepassingen door aannemers.
 2. Automatisering op de bouwplaats wordt niet ten volle benut.
 3. Industriële methoden bieden ook nieuwe commerciële kansen. Ondernemers moeten worden ondersteund om van deze kansen te kunnen profiteren.
- **Offsite-industrialisatie - Kleine en middelgrote bouwbedrijven en fabrikanten verhogen hun industrialisatiegraad en efficiëntie.**
 - **Industrialisatie op de bouwplaats - Aannemers verhogen hun productiviteit door de uitvoeringstaken op de bouwplaats te automatiseren en het werk wordt minder zwaar voor de werknemers.**
 - **Integratie van de waardeketen - Ondernemers ontwikkelen nieuwe activiteiten door de waardeketen te integreren.**

Type	Details	Timing
Publicatie	BIM en prefabricage: 1/ Online publicatie (op buildwise.be): "DFMA in Construction Goals and principles"	2026/Q3
Publicatie	Personalisatie en prefabricage: 1/ Online publicatie over de problemen waarmee prefabricagebedrijven te maken hebben bij het personaliseren van producten en over bestaande oplossingen op basis van typische persona's	2026/Q4
Publicatie en demo	XR en prefabricage: 1/ Online publicaties op buildwise.be "XR voor mens-machine-interactie in een prefabricageketen". In dit specifieke geval gaat het erom te laten zien hoe XR het mogelijk maakt om de taken van een cobot te programmeren zonder een expert in robotica te zijn. Het doel is om te illustreren dat XR inderdaad een middel kan zijn om interactie te vergemakkelijken. 2/ Demonstraties die beschrijven hoe XR-technologieën nuttig kunnen zijn in een project met prefabricage en assemblage op de bouwplaats. De thema's van de demo's zijn: kwaliteitscontrole/montageondersteuning en 3D-details (met name raamwerk).	2026/Q3(1), Q2(2)

4. Gegevensverzameling en -verwerking om het uitvoerings- en beheerproces van bouwwerken te optimaliseren

"Data is the new gold", horen we overal. Maar over welke data hebben we het en hoe kunnen we die gebruiken in de bouwsector?

Fig. 4: Sensor om het moment van ontkisten van een betonplaat te optimaliseren

De oplossingen waaraan Buildwise de komende jaren zal werken, omvatten een reeks bestaande en opkomende technologieën waarmee informatie en gegevens in realtime kunnen worden verzameld om de juiste beslissingen te nemen. Deze gegevens zullen de kennis versterken, waardoor toekomstige bouwprojecten kunnen worden geoptimaliseerd.

Behoeften van de sector en verwachte impact

1. Het beheer van de bouwplaats – materialen, uitrusting, personeel, logistiek – neemt veel tijd in beslag en is niet in alle gevallen op dezelfde manier gestructureerd.
 2. De opvolging van de bouwplaats zou kunnen worden vergemakkelijkt door een betere informatiestroom en het gebruik van gegevens die met name afkomstig zijn van sensoren op de bouwplaats.
 3. De verschillende fasen van de bouw vereisen nauwkeurige metingen en het archiveren van details over de bouwplaats (voorbereiding van de bouwplaats, bestellingen, tolerantiecontroles, as-built-tekeningen, enz.
 4. Er gebeuren nog steeds (te) veel arbeidsongevallen.
- **Inventarisatie op de bouwplaats – Minder tijd nodig voor personeelsbeheer en het bijhouden van materialen en apparatuur op de bouwplaats.**
 - **Controle – Aannemers controleren de uitvoeringsprocessen en gebruiken deze voor betere besluitvorming en verificatie bij de eindklant op korte en lange termijn.**
 - **Site voor het vastleggen van de werkelijkheid – Aannemers kunnen de werkzaamheden beter en sneller voorbereiden, de uitvoering opvolgen en as-built-documenten produceren met behulp van contextuele informatie die digitaal op de site wordt vastgelegd.**
 - **Veiligheid op bouwplaatsen - Bedrijven verminderen het aantal ongevallen op bouwplaatsen (dankzij digitale oplossingen).**

Deliverables en timing

Type	Detail	Timing
Publicatie	Raadpleging van gegevens van een gebouwde bouwwerk in realtime 1/ Artikel in Buildwise Magazine "Hoe kunnen gegevens van sensoren worden gevisualiseerd via XR?".	2026/Q3
Publicatie	Chatbot, Agent & MCP: 1/ Publicatie: Model Context Protocol in de bouwsector	2026/Q1
Publicatie	On-site data capture en AI-processing 1/ Publicatie: Automatische bouwplaatsmonitoring met behulp van AI 2/ Publicatie: Efficiëntere planning dankzij realtime gegevensverzameling	2026/Q2(1), Q4(2)

5. Digitale adoptie

Het aanbod aan nieuwe technologieën is enorm en evolueert snel. Het is voor een ondernemer niet eenvoudig om het belang van een technologie in te schatten en de betrouwbaarheid en complexiteit ervan te beoordelen om zo weloverwogen keuzes te maken op het vlak van investeringen in apparatuur en opleiding. Daarom beschouwen veel bedrijven digitale technologieën nog steeds niet als een essentiële stap in hun groei. Sommige ondernemers zijn zich echter bewust geworden van de enorme kansen die zich aandienen en hebben nieuwe technologieën geïntegreerd om te groeien, te diversifiëren of zelfs te overleven. Dit is van cruciaal belang voor de sector, die op dit gebied nog niet toonaangevend is.

Fig.5 : Toolkits waarmee aannemers verschillende digitale tools kunnen testen

Behoeften van de sector en verwachte impact

De bouwsector wordt overspoeld met nieuwe technologieën, maar de ondernemer weet niet altijd wat hij ermee aan moet: er is behoefte aan een kader, goede voorbeelden, een introductie en opleidingen, aangepast aan de omvang van het bedrijf en zijn specialisatie.

- **Digitale adoptie - Ondernemers omarmen digitale oplossingen met enthousiasme en een mensgerichte aanpak.**

Deliverables en timing

Type	Details	Timing
Workshop, Publicatie	Bewustmaking en informatievoorziening aan kmo's over AI om hun operationele processen te optimaliseren en te digitaliseren 1/ Ontwikkeling en lancering van de Smart Kit AI voor ondernemers 2/ Opstellen van een script om een bestek in categorieën in te delen op basis van het type ondernemer	2026/Q3
Workshop, Publicatie	KMO's begeleiden bij het optimaliseren van hun operationele processen via digitale en/of technologische oplossingen 1/ Lancering van een nieuw Visual Planning-model voor kmo's (verschillende bouwberoepen) 2/ Voorbereiding van de inhoud voor een workshop over "Hoe kan een kmo zijn planningsproces optimaliseren" met behulp van modellen voor visuele planning (inclusief casestudy's, video's, ...)	2026/Q2
Publicatie	GenAI Tools Inventory 1/ Publicatie van een lijst (inventaris) van generatieve AI-tools die een specifieke meerwaarde bieden voor de Belgische bouwsector, om tijd te besparen en de efficiëntie van processen te verhogen.	2026/Q2
Workshop, Publicatie	Telemeter-toolkit 1/ Lancering van de Bluetooth-telemeter-toolkit met P2P 2/ Online publicatie over de Bluetooth-afstandsmeter met P2P	2026/Q2
Workshop, Publicatie	Toolkit 3: HVAC 1/ Lancering van Toolkit 3 in Vlaanderen, Brussel en Wallonië 2/ Online publicatie over Toolkit 3 (triggervideo)	2026/Q3

Werkgroepen en informatiesessies in 2026

Type	Onderwerp	Doel
Werkgroep (Cluster DICO)	Beheer en digitalisering van kleine bedrijven	Actieve WG Kleine ondernemingen bewust maken van het belang van het gebruik van digitale tools om hun operationele processen te verbeteren, kleine ondernemingen begeleiden bij de invoering van tools die zijn afgestemd op hun behoeften
Werkgroep (Cluster DICO)	BIDS	Actieve WG Zorgen voor de invoering, door de hele sector, van goede praktijken in verband met het LOIN-principe (met name opgenomen in het BIMids-platform). De leden van de WG zijn ambassadeurs van BIMids.
Werkgroep (Cluster DICO)	Normalisatie	Actieve WG Als spiegelcommissie van CEN TC 442 heeft deze WG tot doel de leden te informeren over de normalisatiewerkzaamheden op het gebied van BIM op Europees en internationaal niveau. Deze WG zorgt er ook voor dat de normen die in voorbereiding zijn, in overeenstemming zijn met de belangen van de sector in België.
Informatiesessies	Product Data	Informatiesessies om de discussies op CEN-niveau toe te lichten. Opstellen van een publicatie (white paper) met de onderwerpen die in de verschillende bronnen aan bod komen, evenals de vragen/suggesties die daaruit naar voren komen.
Update-sessies	ISO 19650	Updatesessies (1-2/jaar) 1/ Focus 2026: verspreiding: webinar, ISO-game (informatiemanagementgame), ... 2/ Naar aanleiding van de verspreidingsacties en na het gebruik van de wiki zullen we vragen/feedback ontvangen -> dit zal worden behandeld met de leden van de WG
Updatesessies	Classificatie	Updatesessies (1-2/jaar) 1/ Focus 2026: verspreiding van de NLBE-SfB: demonstraties, publicaties, infosessies, enz. 2/ Naar aanleiding van de verspreiding en naar aanleiding van het gebruik van NLBE-SfB zullen wij vragen/feedback ontvangen -> dit zal worden behandeld met de leden van de WG.

Buildwise

TC Werkprogramma

2026

Bouwfysica, Comfort & Veiligheid

Studies en onderzoek voor kennisverwerving

Zie Project showroom van Buildwise-projecten - [Alle projecten van Buildwise](#)

Het Technisch Comité '**Bouwfysica, comfort & veiligheid**' is georganiseerd in 3 commissies: Hygrothermie, Akoestiek en Brandveiligheid. Het werkplan omvat verschillende hoofdthema's. Het eerste heeft betrekking op de gevels en is onderverdeeld in 3 subthema's: een **over de brandveiligheid en geluidsisolatie van gevels**, een tweede over geïntegreerde en robuuste technische oplossingen voor **de gebouwschil** en een laatste over **binnenisolatie**.

Andere prioritaire thema's zijn **technische installaties en doorvoeringen**, met de nadruk op de brandweerstand en het comfort, ondersteuning bij de **energetische renovatie** van het gebouwbestand in België en de **houtbouw**. Tot slot wordt bijzondere aandacht besteed aan de ondersteuning inzake **normalisatie en regelgeving**.

Het comité verkent ook de maatregelen om zich aan te passen aan de klimaatverandering, met name maatregelen om **oververhitting** te voorkomen.

Het werkplan van de Technische Commissie Bouwfysica stelt **bouwdetails** centraal in de ambities van Build Forward 2030, omdat deze essentieel zijn voor een duurzame, rendabele en toegankelijke sector.

Door hygrothermie, akoestiek en brandveiligheid samen te brengen, ontstaat een ecosysteemvisie: het ontwerpen van robuuste details die coherent zijn tussen disciplines en zowel bij renovatie als bij nieuwbouw kunnen worden gebruikt. Deze details zijn bedoeld om fouten in het ontwerp en de uitvoering te verminderen, niet-conformiteiten te beperken, de kosten op de bouwplaats te beheersen en de energie-, akoestische en brandprestaties te garanderen.

De acties leggen de nadruk op de verrijking van de database met holistische details, oplossingen voor gevels, binnenisolatie, brandwerende doorvoeringen en houtconstructies, en versterken zo de innovatie en reproduceerbaarheid in de praktijk.

Ten slotte biedt Buildwise bedrijven concrete, betrouwbare en direct toepasbare oplossingen in de vorm van gevalideerde standaardoplossingen, handleidingen, NIT's en opleidingen, waardoor bouwerven beter georganiseerd zijn en de prestaties van gebouwen verbeteren.

BUILD ■
Forward
2030 ■

1. Gevels, nadruk op brandveiligheid en geluidsisolatie

De evolutie en de complexiteit van de brandveiligheidseisen voor gevels vragen om ondersteuning van de sector, zowel bij de interpretatie van de eisen als bij het ontwerp en de uitvoering, om aan alle eisen te voldoen. Deze aanpak moet allesomvattend zijn.

Behoeften van de sector en verwachte impact

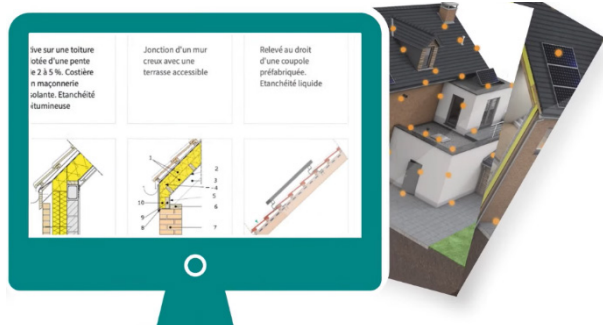
- De eisen van de regelgeving over brandveiligheid van Juli 2022 zijn complex en er zijn onduidelijkheden, in het bijzonder wat betreft de ontwerp- en uitvoeringsregels. Holistische bouwdetails zijn nodig. Deze moeten voldoen aan de nieuwe brandveiligheidsvoorschriften, maar ook rekening houden met alle bestaande eisen op het vlak van veiligheid, thermische isolatie, lucht- en waterdichtheid, geluidsisolatie enz. We streven hierbij naar een update en uitbreiding van conforme standaardoplossingen.
- De doelstelling is dat gebouwen voldoen aan de brandveiligheidseisen voor gevels, maar ook aan de andere eisen:
 - De veiligheid van de bewoners neemt toe
 - Minder fouten tijdens ontwerp en uitvoering
 - Minder aanvragen voor Technisch Advies
- Door een toename van de geluidsbelasting in de buitenomgeving en de ruimtelijke verdichting, worden steeds hogere eisen gesteld aan de akoestische isolatie van gevels. Er zijn dus aangepaste ontwerpregels en details nodig.
- Er zijn richtlijnen nodig voor het correct ontwerpen en uitvoeren van aansluitingen van ETICS aan buitenschrijnwerk, gezien het reële gevaar voor geluidstekken hierbij.

Deliverables en timing

Type	Specificatie	Timing
Opleidingen	Opleidingen en communicatiecampagne over de brandveiligheid van gevels,	2026-2027
TV	Brandveiligheid van gevels - Deel 2 Klassieke spouwmuren	2026
Webinar	Akoestische dimensionering van gevels (toelichting rekentool)	2026 Q1
TV	Akoestische isolatie van de gebouwschil van woongebouwen	2026-2027
TV	Brandveiligheid van gevels - Deel 3 Houtskeletbouw	2026-2027
TV	Plaatsen van buitenschrijnwerk - Deel 4 – Houten vensters in wanden voorzien van ETICS	2026

2. Robuuste technische oplossingen voor de gebouwschil en binnencomfort (nadruk op thermische prestaties)

De gebouwen moeten duurzaam en vrij van bouwgebreken worden gebouwd en gerenoveerd. Er is een totaalaanpak nodig die rekening houdt met alle vakgebieden. Dit thema biedt robuuste antwoorden voor de technische oplossingen die werden ontwikkeld op het vlak van materialen, producten, wanden en bouwdetails.

Behoeften van de sector en verwachte impact

- **Holistische bouwdetails met een focus op renovatie worden ontwikkeld en worden breed gebruikt door de sector.**
- **Aannemers en fabrikanten beschikken over en maken gebruik van een dienstenaanbod om de hygrothermische prestatie van hun oplossingen te meten en te optimaliseren (in labo en in situ).**
- **Aangepaste oplossingen voor de specifieke erfgoedsituaties worden ontwikkeld en toegepast.**
- **Minder fouten tijdens ontwerp en uitvoering.**

Deliverables en timing

Type	Specificatie	Timing
Bouwdetails	Holistische bouwdetails van toepassing op renovatie	2026
IP	"Ventilative cooling" als oplossing tegen oververhitting	2026 Q4
Artikel	Thermisch comfort garanderen dankzij "ventilative cooling"	2026 Q2
Article	CO2-arme verwarming en koeling geschikt voor renovatie	2026 Q3
Opleiding	Infosessie akoestische zwevende vloeren	2026 Q1
TV	Revisie TV dekvloeren: integratie van een akoestisch deel	2026 Q4
Artikel	'State of the art – Invloed van technische installaties op brandveiligheid van platte daken'	2026-2027

3. Binnenisolatie van gevels

Binnenisolatie is vanuit hygrothermisch standpunt de minst gunstige oplossing voor de isolatie van buitengevels, maar is soms de enige toepasbare techniek, vooral in een stedelijke context. Het is een belangrijke techniek om het gebouwenbestand duurzaam te renoveren.

Het doel van dit thema is technische oplossingen voor te stellen die in de praktijk kunnen worden toegepast om een grootschalige inzet van deze techniek mogelijk te maken.

Behoeften van de sector en verwachte impact

- Er zijn technische oplossingen gevonden voor de resterende probleemgevallen.
- De regels van goed vakmanschap die op het terrein gelden, zijn beschikbaar en algemeen bekend in de sector. Ze worden in de praktijk toegepast bij renovatieprojecten

Deliverables en timing

Type	Specificatie	Timing
TV	Binnenisolatie van bestaande gevels	2026 Q1
Video's	Praktische video's op de bouwplaats	2026 Q1
Animaties	Update van de animaties over het onderwerp binnenisolatie	2026 Q1
FAQ	Update van de FAQ over binnenisolatie op de website Buildwise	2026 Q1
EVENT	3 studiedagen ter voorstelling van de TV, georganiseerd in Wallonië, Vlaanderen en Brussel	2026 Q2
COM	Communicatiecampagne ter begeleiding van de lancering van de TV "Binnenisolatie van gevels"	2026 Q2
Détails	Specifieke bouwsdetails voor binnenisolatie – voortzetting van de werkgroep en publicatie van de details in de database op de website buildwise.be	2026-2027

4. Technische installaties en doorvoeringen: veiligheid en comfort

Technische installaties kunnen een invloed hebben op de brandveiligheid (warmte- en rookverspreiding via doorvoeringen) en op de akoestische en thermische prestaties van gebouwen.

Bijzondere aandacht moet worden besteed aan zowel het ontwerp als de uitvoering.

Behoeften van de sector en verwachte impact

- Kennisverspreiding van uitvoeringsregels en standaardoplossingen met betrekking tot de invloed van buis- en leidingdoorvoeren op de brandweerstand van bouwelementen (muren, vloeren)
- Regels voor de correcte uitvoering van technische installaties om aan de akoestische eisen te voldoen
- Gezien het succes van houtbouw (houtskelet of CLT - kruislaaghout), heeft de sector nood aan oplossingen voor de brandwerende doorvoer van buizen en leidingen door houten wanden en vloeren, en aan duidelijke richtlijnen voor de uitvoering. De publicatie van de TV 293 heeft hier onmiskenbaar voor een belangrijke meerwaarde gezorgd. Het is evenwel van groot belang om deze informatie te laten doordringen binnen de bouwsector, teneinde non-conformiteiten en foutieve uitvoeringen op de bouwplaats te vermijden
- De akoestische eisen voor technische installaties zijn herzien. Behalve eisen voor het lawaai in het gebouw zelf, zijn er nu ook eisen voor het geluid van installaties buiten (bv. warmtepompen)
- Het geluid van technische installaties is in de ontwerpfase moeilijk te voorspellen. Er is nood aan betere rekentools, aangevuld met praktische richtlijnen om het lawaai van technische installaties te beperken, in het bijzonder voor houtbouw
- De sector heeft vragen over de akoestische prestaties in situ, de betrouwbaarheid in de tijd en de uitvoering van de akoestische tussenlagen van zwevende dekvloeren

Deliverables en timing

Type	Specificatie	Timing
Webinar / opleidingen	Webinar en infosessies rond de rekentool SilentHeatPump.	2026 Q1
Artikel / IP	Nieuwe oplossingen voor (natuurlijke) ventilatie bij renovatie	> 2026
TV	Installatielawaai	2028
Artikel (lang)	Richtlijnen voor de trillingsisolatie van grote technische installaties	2026 Q2
Animatie	Het geluid van watertoevoer- en waterafvoerinstallaties	2026 Q1
Opleidingen	Brandveilig afdichten van doorvoeringen in brandwerende wanden	2026-2029

5. Houtbouw

De technische kennis in verband met houtbouw is de afgelopen jaren sterk toegenomen, vooral wat nieuwbouw betreft. De focus verschuift geleidelijk van nieuwbouw naar renovatie. Bovendien gelden er steeds strengere eisen voor de gebouwen, zeker wat betreft de stedelijke omgeving en middelhoge gebouwen.

Geluidsisolatie en brandveiligheid blijven belangrijke aandachtspunten voor de houtbouw.

Dit thema heeft als doel oplossingen te ontwikkelen waarmee de houtbouwsector deze uitdagingen kan aangaan.

Behoeften van de sector en verwachte impact

- **Het aandeel van houtbouw neemt toe op de markt van renovatie, optopping en uitbreiding.**
- **Robuuste concepten (zowel houtskeletbouw als CLT) voor nieuwbouw, renovatie, optopping en uitbreiding.**
- **Toepassing van de specifieke technische eisen voor de houtbouw, in het bijzonder inzake akoestiek en brand.**
- **Voldoen aan de nieuwe uitdagingen van stedelijke omgevingen en middelhoge/hoge gebouwen.**
- **Nieuwe berekeningsmethodes voor de akoestische prestaties van lichte bouwsystemen.**

Deliverables en timing

Type	Specificatie	Timing
TV	Aanvulling aan de TV 281 'Akoestische isolatie tussen woningen' met nieuwe bouwconcepten voor houtconstructies (HSB en CLT)	2027-2028
TV	Akoestische aspecten in de nieuwe TV "Bouwen met CLT – design"	2027 Q2
Studie	In kaart brengen van de brandveiligheidseisen, de moeilijkheden en oplossingen voor middelhoge en hoge houten gebouwen in Europa + Input voor de WG binnen IBZ omtrent brandeisen in België voor hoge en zeer hoge gebouwen (in hout)	2026
Studie	Ontwikkeling/aanpassing van diverse meet- en voorspellingsnormen van de akoestische prestatie voor de (lichte) bouw	2026-2027
Studie	Perceptie-gebaseerde beoordeling van contactgeluiden van houten vloeren	2026-2027
Opleiding	Infosessies houtbouwconcepten & brandveiligheid	2026-2029
Artikel	Tabelwaarden m.b.t. brandweerstand van houten elementen	2026 Q4
Artikel	Effect van mechanische bevestigingen in CLT-bouw	2027-Q1

6. Ondersteuning inzake normalisatie en regelgeving

De vele veranderingen in de normen en voorschriften hebben rechtstreeks impact op de sector, met name op het vlak van de brandveiligheid, akoestiek en energieprestaties van de gebouwen.

Ondersteuning van de bedrijven (door middel van studies en Normen-Antennes) is essentieel (as Métier).

Behoeften van de sector en verwachte impact

- **Behoefte van (kleine) ondernemingen aan ondersteuning ten aanzien van de talrijke en complexe wijzigingen in de normen en regelgeving.**
- **De nieuwe akoestische normen voor woningen werden van kracht in 2023. Deze voor andere gebouwtypes wellicht in 2027 (NBN S 01-400-3). De sector heeft nood aan robuuste en geïntegreerde oplossingen die aan deze nieuwe normen voldoen.**
- **De juiste keuze maken van een bouwsysteem/-element op basis van geschiktheidscriteria en een correcte uitvoering.**
- **Minder fouten, zowel tijdens ontwerp als uitvoering, door een correcte interpretatie van de normen en voorschriften (akoestiek, brand en energie).**
- **De bouwsector - inclusief de kmo - is zich bewust van de wijzigingen in de akoestische normen en maakt gebruik van gevalideerde bouwconcepten om aan deze eisen te voldoen.**
- **De voorschrijvers kiezen het juiste systeem op basis van geschiktheidscriteria en de aannemers zorgen voor een goede uitvoering.**

Deliverables en timing

Type	Specificatie	Timing
Norm	NBN S-01-400-3 - Akoestische criteria voor niet-residentiële gebouwen	2027
News	Toelichting van de nieuwe normen in NBN S-01-400-3 (website en nieuws NA Akoestiek, technische ondersteuning)	2026 Q2-Q4
Artikel	De nieuwe NBN S 01-400-3 – Akoestische criteria voor niet-residentiële gebouwen	2026 Q3
Studie	Ontwikkeling van een akoestisch labelsysteem voor woongebouwen	2026-2027
Norm	Belgische normatieve bijlagen met geschiktheidscriteria voor zwevende dekvloeren, visco-elastische muurstroken en aluminiumprofielen	2026-2027
Nieuws	Normatief en regelgevend nieuws via de Normen-Antennes	2026
Artikel	Update van de artikels met betrekking tot de Eurocodes 'brand'	2027
Studie	Hergebruik van brandwerende deuren en andere componenten	2026
Studie	Invloed van verfsystemen op de brandreactieklasse	2026
TV	Herziening van de TV 256: Industriegebouwen in overeenstemming met de brandveiligheidseisen	2027-2028
Studie & Artikel	Verschillen tussen labo- en in-situ akoestische prestaties van deuren	2026
Studie	Input bij het project 'FireBIM'	2026
Artikel	Verduidelijkingen omtrent de brandwetgeving voor evacuatie en vluchtwegen	2026

Toekomstige thema's waarover het TC zich buigt met het oog op komende concrete acties:

Ons klimaat verandert en deze veranderingen hebben nu en in de toekomst gevolgen voor de manier waarop wij onze gebouwen bouwen, renoveren en aanpassen. Het thema **aanpassing aan de klimaatverandering** wil de voorzienbare gevolgen in kaart brengen en daar zoveel mogelijk op anticiperen. Het comité buigt zich voornamelijk over het thema oververhitting en zomercomfort in gebouwen. De beoogde acties in het kader van dit actieplan zullen rechtstreeks worden doorgespeeld naar het Visiecomité van Buildwise, dat zich met deze thematiek bezighoudt.

Actieve werkgroepen in 2026

Type	Titel	Doelstelling
Technisch Comité	Bouwfysica, comfort & veiligheid	Coördinatie van de 3 commissies (Akoestiek, Hygrothermie en Brandveiligheid) voor het sturen van de acties van Buildwise op het gebied van bouwfysica, comfort en veiligheid.
Commissie	Brandveiligheid	Vaststelling van de behoeften en prioritaire acties + sturing en opvolging op het vlak van de brandveiligheid van gebouwen
Commissie	Akoestiek	Vaststelling van de behoeften en prioritaire acties + sturing en opvolging op het vlak van de geluidsisolatie van gebouwen
Commissie	Hygrothermie	Vaststelling van de behoeften en prioritaire acties + sturing en opvolging op het vlak van de energieprestaties van gebouwen, het hygrothermisch gedrag en comfort
Werkgroep	TV Brandveiligheid van gevels - Klassieke spouwmuren	Opstellen van een TV over de verspreiding van brand via de spouwmuren van (lage, middelhoge en hoge) gebouwen
Werkgroep	Houten gebouwen – Brandveiligheid	Brandeisen voor middelhoge en hoge houten gebouwen – naar een harmonisatie
Werkgroep	TV Houtskeletbouw	Opstellen van een TV houtskeletbouw (zie TC Schrijnwerk en TC Ruwbouw en algemene aannemingen)
Werkgroep	Bouwdetails CLT	Bouwdetails voor CLT-bouw (zie TC Schrijnwerk)
Werkgroep	Bouwen in CLT	Opstellen 2 TV's (zie TC Ruwbouw/Schrijnwerk)
Werkgroep	TV Binnenisolatie	Opstellen van een TV Binnenisolatie
Werkgroep	TV Gevelgeluidsisolatie van woongebouwen	Opstellen TV
Werkgroep	TV Brandveiligheid van gevels -Houtskeletbouw	Opstellen van een TV over de verspreiding van brand via houtskeletgevels van (lage, middelhoge en hoge) gebouwen

